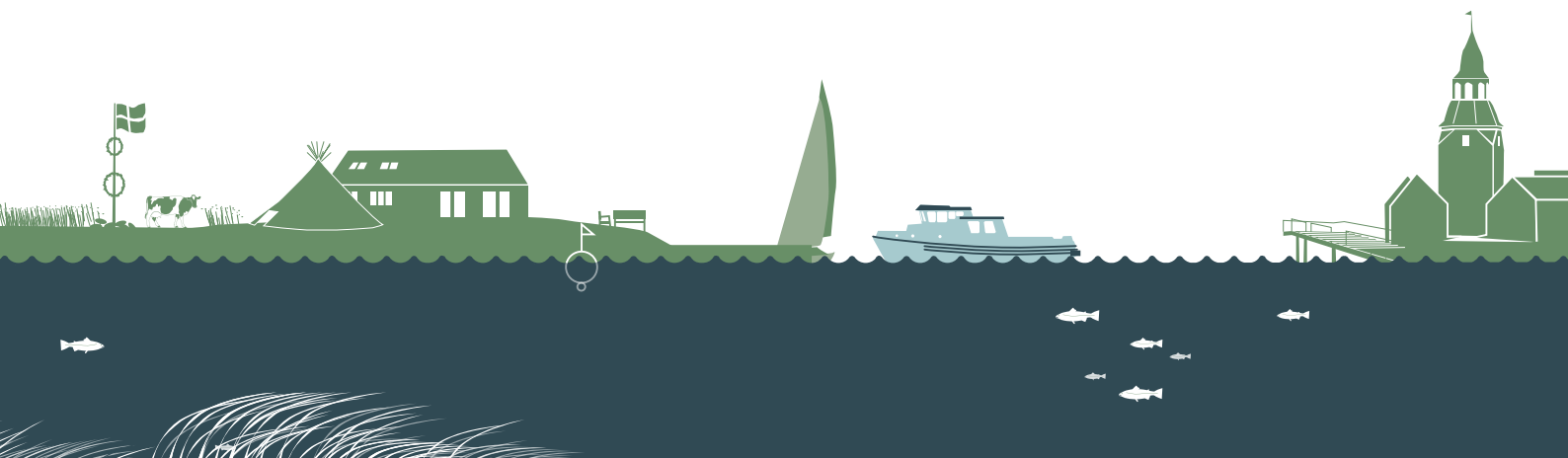

SMÅ ØER STORE MULIGHEDER

Del 2 Handlingsplan for
Avernakø, Bjørnø og Lyø

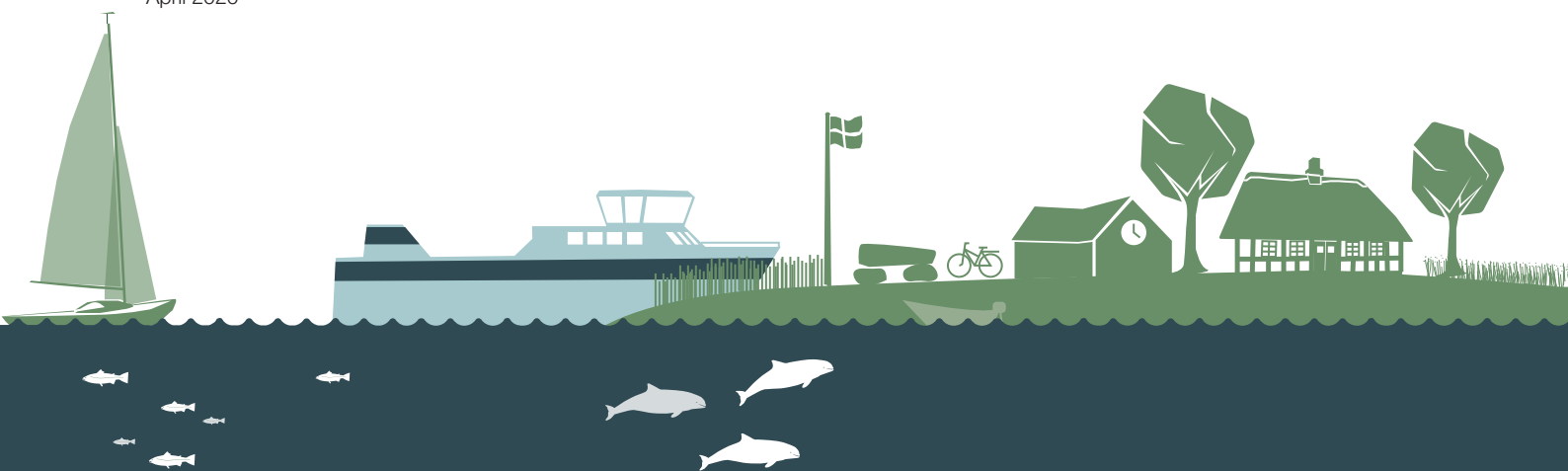

Små øer - store muligheder

Handlingsplan for Avernakø, Bjørnø og Lyø

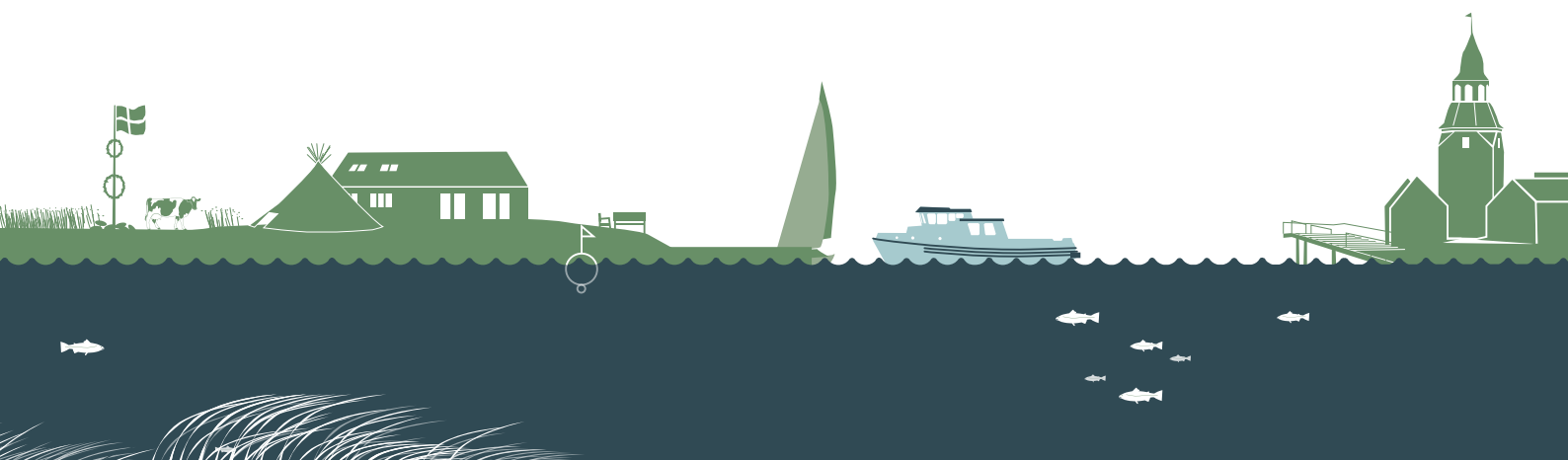
Udarbejdet af Avernakø, Bjørnø og Lyø i samarbejde med Faaborg Midtfyn Kommune og COWI

April 2020

Indhold

Indledning	4
Handlingsplan	6
Ø-samfund Avernakø	8
Ø-samfund Bjørnø	14
Ø-samfund Lyø	20
Tema Bosætning	26
Tema Mobilitet og transport	38
Tema Natur, kultur og egenart	46
Tema Erhverv og turisme	54
Initiativer samlet overblik	74
Bilag	76
Bilag 1 - Projekt og procesbeskrivelse	76
Bilag 2 - Love og regler	80
Bilag 3 - Idekatalog	84

Indledning

Handlingsplanen skal med afsæt i "Helhedsplan for Avernakø, Bjørnø og Lyø (april 2020) hjælpe foreninger, projektgrupper og andre organer med at udvikle og igangsætte projekter, der skaber udvikling på øerne. Faaborg-Midtfyn Kommune har i 2018-2019 i samarbejde med indbyggerne på de tre øer deltaget i arbejdet med at udvikle helhedsplanen. Med handlingsplanen ligger initiativet hos lokalsamfundene, foreningerne og de frivillige kræfter.

Den fremadrettede organisering bliver, at de enkelte projektovholdere refererer til beboerforeningerne for at sikre en samlet koordinering i ø-udvalget.

Til at understøtte det arbejde har Faaborg-Midtfyn Kommune samlet afsat 900.000 kr. for 2020-2023. Midlerne kan anvendes til at igangsætte projekter beskrevet i handlingsplanen. Derudover understøtter kommunen også handlingsplanen og øboerne ved at tilbyde vejledning og støtte, når projekterne skal løbes i gang. Dette gælder for såvel beboerforeninger

og projektgrupper samt en eventuel kommende ø-konsulent med virke på de tre øer. Samarbejdet mellem kommunen og øsamfundene, udmønter sig ved, at kommunens Ø-udvalg med udgangspunkt i helhedsplanen varetager en overordnet, koordinerende rolle i forhold til implementering af projekterne beskrevet i handlingsplanen. Ø-udvalget anbefaler tildelingen af økonomisk støtte til projekterne til endelig politisk beslutning i kommunen. Derudover vil udvalget løbende følge arbejdet med at udvikle, igangsætte og gennemføre projekterne.

Ved hvert projekt, som er beskrevet i handlingsplanen, er der angivet en "tovholder" eller en "igangsætter". Ved tovholder menes der den praktiske aktør, som har ansvar for realiseringen af projektet, mens der med igangsætter menes den eller de personer, der har til opgave at indkalde til det indledende møde og lede den indledende fase, hvor et projekt igangsættes.

Handlingsplan

Handleplaner for hver ø

I det følgende kapitel vil de separate handleplaner for hver ø blive udfoldet, via en gennemgang af de 3 småøers fremadrettede opgaver og muligheder. Nærværende afsnit er den praksisnære og ekstra lokale indflyvning fra del 1's temaer og visioner, til handlingsplanens konkrete projekter og tiltag.

Handleplaner for hvert tema

I forlængelse af handleplanerne for hver ø vil helhedsplanens temaer og tilhørende handleplaner og konkrete projekter blive gennemgået.

Hver projektbeskrivelse forholder sig til formål, beskrivelse, tovholder, økonomi, øvrige aktører samt uddybende informationer.

I det følgende bilagsmateriale, findes en kort oversigt over de samlede ønsker og idéer, som helhedsplanens forskellige processer og arbejdsgrupper har kastet af sig – disse vil derfor ikke stå lige så nøje beskrevet, som projekterne i det følgende.

Avernakø

A stylized pink map of the island Avernakø, showing its irregular shape and a small inlet. The map is positioned above a horizontal pink line with a scalloped bottom edge.

Bjørnø

A stylized yellow map of the island Bjørnø, showing its elongated shape and a small inlet. The map is positioned above a horizontal yellow line with a scalloped bottom edge.

Lyø

A stylized teal map of the island Lyø, showing its irregular shape and a small inlet. The map is positioned above a horizontal teal line with a scalloped bottom edge.

Ø-samfund Avernakø

Avernakø, Lystbådehavn

Avernakø

Mål

Den mest befolkningsrige af de 3 småøer i Faaborg-Midtfyn Kommune, Avernakø, har som hovedmål at vokse og vækste i fremtiden, samt at udvide eller forbedre på en række lokale faciliteter og tiltag, til glæde for dem, som bor der i dag. Det gælder blandt andet først og fremmest, at få udvidet boligmassen og gerne også med henblik på lejeboligstrukturen. Baseret på et forsigtigt skøn fra Faaborg-Midtfyn Kommune kunne det beløbe sig i 4-5 udstykningsmuligheder i og omkring Avernakø By (i forbindelse med huludfyldning indenfor en eventuel kommuneplanramme eller landsbyafgrænsning), som først skal findes i forbindelse med udarbejdelse af et plangrundlag for øen, hvorfra udstykningen af grunde kan finde sted i samarbejde mellem Faaborg-Midtfyn Kommune og lodsejerne – i fald at de måtte have lyst til enten at bygge eller sælge.

På Avernakø bor der pr. 1. januar 2019 114 indbyggere fordelt på 67 boligenheder + 54 fritidsboliger (heri også sommerhuse) hvilket giver en såkaldt bosætningsprocent på 1,1 helårsindbyggere pr. boligenhed (dog fratrukket sommerhuszonens boliger). Hvis man kan fastholde denne bosætningsprocent i fremtiden, vil der med anlæg af 4-5 nye boliger kunne laves en fremskrivning på 4-6 nye indbyggere over den periode, hvormed udstykningsmulighederne blev udstykket, solgt og bebygget. Der er dog grund til at tro, at nyopførte huse vil kunne tiltrække familier og dermed være med til at øge bosætningsprocenten i sig selv. Et arbejde med at brande øen og få indbyggertallet til at stige kunne også understøttes af en indsats, hvor man lokalt forsøgte at etablere en indslusningsbolig eller alternativt søgte eksterne samarbejdspartnere til at drifte dette. Et sådant arbejde ville kunne give øen, i fald at boligmassen blev udvidet som foreslået i det ovenstående, et indbyggertal på omkring 120 indbyggere, hvilket svarer til hvad øen lå på i 2002-2004. At opnå et sådant indbyggertal

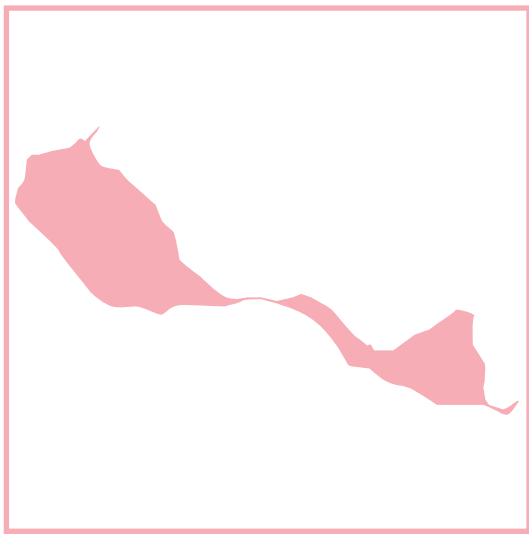
synes ikke urealistisk, men årsagen til at indbyggertallet siden da er faldet, må tages med i betragtning i handleplanen for øen. Mange af husene er overgået til fritidsbrug, enten på grund mulighed for flexbolig-status, oprettelse af selskaber til erhvervelse af ejendom udenom bopælspligten og stærke familierelationer til ejendommene, der gør at slægtsgården/huset går i arv til familiemedlemmer på fastlandet - det er ikke hensigtsmæssigt for øens fremtid og lokalt må man tage en dialog om denne tendens.

Hvis husene, både de nuværende og de endnu ikke-opførte, skal være i helårsbrug, må øens potentiale som helårslevedygtigt lokalsamfund optimeres. Et nærliggende sted at slå ned på i forhold lokalsamfundets attraktivitet i fremtiden er pendling og hverdagsmobilitet. Hvis folk skal bo på Avernakø, skal der et nyt ø-mobilitetsparadigme til i Faaborg-Midtfyn Kommune. Den tidligste færge fra Avernakø (og Lyø) er i land kl. 07.30, hvilket levner pendlerne et begrænset udvalg af muligheder i forhold til jobpendling i regionen. Normal mødetid i Odense eller Svendborg til kl. 08 er f.eks. problematisk – og helt umuligt i forhold til offentlig transport. Det er derfor af største vigtighed, at man med udgangspunkt i helhedsplanen for de 3 småøer, får kigget på besejlingen af Avernakø og Lyø, og eventuelt optimeret sejlplanen, således at man som pendler fra øerne kan gøre brug af et større opland at søge arbejde i end kun i nærområdet til Faaborg. Af samme grund er det en vigtig del af handleplanen for Avernakø, at beboere herfra indgår og deltager aktivt i det færgekontaktudvalg, der i helhedsplanen er skitseret som et projekt. Herunder vil der blive mulighed for at tage diskussioner om færgetider, såvel som mere praktisk, at sikre forsat mulighed for børneafhentnings-afgange kl. 14. eller at få genudbudt en følgeordning for børnene på færgen – det er alt sammen noget, der vil bidrage til at gøre Avernakø mere attraktivt for børnefamilier i fremtiden.

Derudover har Avernakø også et vist vækstpotentiale når det kommer til turisme og erhverv. Der ligger et arbejde i at udvikle på turismen i forhold til en række tiltag, både i omfang, men også i dækning når man ser på høj- og lavsæson. Dette gælder først og fremmest Korshavn Havn, der har brug for et grundlæggende løft i form af en forskønnelse og optimering (herunder bl.a. højvandssikring, bedre faciliteter, mm.). Dette kunne øge bosætningspotentialet i fremtiden, dersom turister og tilflyttere enten fandt beskæftigelse på øen eller startede op for sig selv i forbindelse med udbuddet på havnen. Der er nemlig plads til flere turister i og uden for højsæsonen, også i forhold til både overnatningsmuligheder, oplevelsesturisme og naturbrug. Derudover er der også en række praktiske tiltag og anlægsprojekter, der kan understøtte forholdene for de nuværende indbyggere betragteligt, både i forhold til kultur og foreningsliv, såvel som for erhverv og vækst. Nærtliggende er et projekt, der har til sigte at understøtte kulturlivet på øen fremadrettet ved at skabe faciliteter, som Avernakø/Korshavn Kulturforening og den lokalhistoriske forening, kan gøre brug af. Det er noget der understøtter den nuværende bosætning og som kan gøre øen endnu mere interessant at bo på i fremtiden.

Derudover har Avernakø også et stort vækstpotentiale i forbindelse med festivalen Avernax, der allerede har medvirket til, men i endnu højere grad kan komme til, at skabe synergieffekter og værdikæder mellem øens øvrige erhverv og turistudbud. Endelig skal det også nævnes, at en bosætningsindsats med indslusningsboliger, bosætningsgrupper eller branding i det hele taget, kan forstærkes i samarbejde med Avernax, i og med at øen oplever et markant boom i gæster/overnattende netop i den weekend, hvor festivalen afholdes. Det er således en mulighed, der allerede ligger der, men som skal samles op på og arbejdes videre med lokalt.

Et stigende indbyggertal på Avernakø – og gerne med fokus på flere børnefamilier – vil have en positiv effekt på de lokale økonomiskabelser, lette rekrutteringen til foreningsarbejdet og bevirke stabilitet i forhold til de statslige tilskud til kommunen i forhold til at opretholde serviceniveauet på øerne. I en befolkningsfremskrivning fra 2013, der baseredes på indbyggertallenes statistik fra 1940 og frem til i dag, forudså man, at Avernakøs indbyggertal i 2060 ville ligge på 76 indbyggere. Handleplanen for Avernakø er et glimrende udgangspunkt for at arbejde videre med indsatser, der skal modvirke en sådan udvikling.

Mulige handlinger, der kan understøtte målsætningen for Avernakø

- Udstykningsarbejde og markedsføring af byggegrunde
- Projekt omkring bygningsmassen med henblik på udvidelse af lejeboligstrukturen
- Oprettelse af en lokal bosætningsgruppe, der skal arbejde med branding og information
- Oprettelse af en indslusningsbolig i samarbejde med lokale eller eksterne aktører
- Undersøge mulighederne for etablering af et alment boligbyggeri i samarbejde med en boligforening og Faaborg-Midtfyn Kommune
- Oprettelse af færgkontaktudvalg i samarbejde med Faaborg havn, Bjørnø og Lyø
- Smart overfart – samarbejde med FMK og Lyø om fremtidens besejling med Faaborg III
- 20-25 øremærkede p-pladser på Faaborg Havn delt med Lyø, som skal gøre øen endnu mere attraktiv i fremtiden
- Samarbejde med de andre øer omkring natur-, geologi- og kulturhistorieformidling
- Lokalt projekt om indgåelse af aftale med FMK om vedligehold af stier
- Anlæg af forbedrede rammer for kulturlivet på øen
- Samarbejde med de andre øer omkring tværgående handelsstandsforening for de erhvervsdrivende med mulighed for bl.a. fællesannoncering/branding af lokale varer
- Lokal indsats overfor formulering af erhvervsstrategi og destinationsudvikling, med henblik på forundersøgelse af stedbundne potentialer for erhverv og turisme
- Deltagelse i oprettelse af fælles ø-fond, der skal skabe alternativ til traditionel finansiering

Ø-samfund Bjørnø

Bjørnø. Bjergene

Bjørnø

Mål

Hovedmålet for den mindste af småøerne i helhedsplanen, Bjørnø, er få flere indbyggere til øen, men ellers at bevare den gode bosætning, som er på Bjørnø i øjeblikket. Bjørnø er den af småøerne som trænger allermost til flere, nye boliger, da man trods det totalt set laveste indbyggertal har flest indbyggere pr. bolig/hus. Dette kan for store dele nok tilskrives de givtige og ideelle pendlerforhold, der gør helårsbosætningen nem at opretholde der. Hvis der skal bo flere mennesker på Bjørnø i fremtiden, skal der således ikke stilles de store krav til anvendelsen af den eksisterende boligmasse – der må flere huse og boliger til, hvis indbyggertallet skal kunne formå at stige yderligere. Baseret på et forsigtigt skøn fra Faaborg-Midtfyn Kommune kunne det beløbe sig i 2-3 byggemuligheder i Bjørnø By (i forbindelse med huludfyldning indenfor en eventuel kommuneplanramme eller landsbyafgrænsning), som først skal findes i forbindelse med udarbejdelse af et plangrundlag for øen, hvorfra udstykningen af grunde kan finde sted i samarbejde mellem Faaborg-Midtfyn Kommune og lodsejerne – i fald at de måtte have lyst til enten at bygge eller sælge.

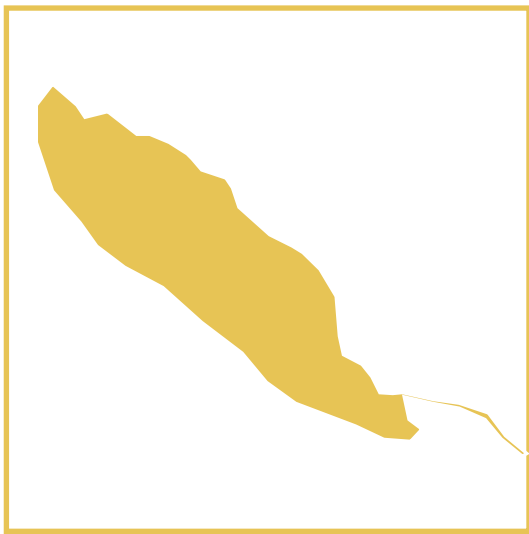
På Bjørnø bor der pr. 1. januar 2019 35 indbyggere fordelt på 15 boligenheder + 6 fritidshuse, hvilket giver en såkaldt bosætningsprocent på 2,3 helårsindbyggere pr. boligenhed – dette er højt sammenlignet med mange andre småøer i Danmark. Hvis man kan fastholde denne bosætningsprocent i fremtiden, vil der med anlæg af 2-3 nye boliger kunne laves en fremskrivning på ca. 7 nye indbyggere over den periode, hvormed udstykningsmulighederne blev udstykket, solgt og bebygget. Der er dog grund til at tro, at nyopførte huse vil kunne tiltrække familier og dermed være med til at øge bosætningsprocenten i sig selv. Dette ville kunne give øen et indbyggertal på omkring 40-42 indbyggere, hvilket svarer til hvad øen lå på før 2000. At opnå et indbyggertal

som dengang synes højt taget det nuværende indbyggertal i betragtning, men øen har alle mulige gode chancer for at vækste taget dens nærhed til Faaborg og pendlerforhold i betragtning. Det er derfor af største vigtighed for Bjørnøs fremtid, at man fokuserer på dette arbejde fremadrettet. Nogle af husene er også overgået til fritidsbrug, enten på grund af mulighed for flexbolig-status, oprettelse af selskaber til erhvervelse af ejendom udenom bopælspligten og stærke familierelationer til ejendommene, der gør at slægtsgården/huset går i arv til familiemedlemmer på fastlandet - det er ikke hensigtsmæssigt for øens fremtid og lokalt må man tage en dialog om denne tendens.

Derudover har Bjørnø også et vidst vækstpotentiale når det kommer til turisme og erhverv. Et arbejde med at udvikle på turismen i forhold til en række tiltag, både i omfang, men også i dækning, ville kunne øge bosætningspotentialet i fremtiden, dersom tilflyttere enten fandt beskæftigelse på øen eller startede op for dem selv i forbindelse hermed. Der er nemlig plads til flere turister i og uden for højsæsonen i forhold til oplevelsesturisme og naturbrug. Derudover er der også en række praktiske tiltag og anlægsprojekter, der kan understøtte erhvervsudviklingen, vigtigst af alt en læmole til havnen på Bjørnø. En læmole vil kunne forbedre havneforholdene betragteligt og danne grundlag for langt mere sejlerturisme i fremtiden til gavn for både havneforeningen, sejlsportsinteresserede indbyggere og øvrige erhvervsdrivende. Derudover har Bjørnø, grundet dens nære placering i Faaborg Fjord og en kort, hyppige overfartstid, mulighed for at indgå i et udbud til skoler, børnehaver mm. i Faaborgområdet. Dette sker allerede, da øen ofte besøges af et tilsvarende segment. I fremtiden kan dette understøttes endnu mere ved at man lokalt arbejder på at oprette faciliteter, der kan servicere sådanne turister og gæster yderligere.

Bjørnø synes nemlig at kunne kombinere ø-roen og naturen med fastlandsnærheden og nem adgang til samme, hvilket både kan være en fordel i arbejdet med destinationsudvikling af øen såvel som i et bosætningsøjemed.

Et stigende indbyggertal på Bjørnø – og gerne med fokus på flere børnefamilier – vil have en positiv effekt på de lokale økonomiskabelser, lette rekrutteringen til foreningsarbejdet og bevirke stabilitet i forhold til de statslige tilskud til kommunen i forhold til at opretholde serviceniveauet på øerne. Handleplanen for Bjørnø er et glimrende udgangspunkt for at arbejde videre med indsatser, der skal fastholde og forbedre den ellers gode bosætning, der er på øen.

Mulige handlinger, der kan understøtte målsætningen for Bjørnø

- Udstykningsarbejde og markedsføring af byggegrunde
- Aktiveringsprojekt omkring bygningsmassen med henblik på udvidelse lejeboligstrukturen
- Oprettelse af en indslusningsbolig i samarbejde med lokale eller eksterne aktører
- Oprettelse af en bosætningsgruppe, der skal arbejde med branding og information
- Undersøg mulighederne for etablering af et alment boligbyggeri i samarbejde med en boligforening og Faaborg-Midtfyn Kommune
- 15 øremærkede p-pladser (eller 1 pr. fastboende husstand) på Faaborg Havn omkring Flydedokken, som skal gøre øen endnu mere attraktiv at bosætte sig på i fremtiden
- Samarbejde med de andre øer omkring natur-, geologi- og kulturhistorieformidling
- Lokalt projekt om indgåelse af aftale med FMK om vedligehold af stier
- Samarbejde med de andre øer omkring tværgående handelsstandsforening for de erhvervsdrivende med mulighed for bl.a. fællesannoncering/branding af lokale varer
- Lokal indsats overfor formulering af erhvervsstrategi og destinationsudvikling, med henblik på forundersøgelse af stedbundne potentialer for erhverv og turisme
- Deltagelse i oprettelse af fælles ø-fond, der skal skabe alternativer til traditionel finansiering
- Etablering af vandtapperi og -produktion i vandværksforeningens faciliteter, under brandet "Bjørnø Kildevand"
- Forundersøgelse for og anlæg af læmole på Bjørnø Havn
- Oprettelse af færgekontaktudvalg i samarbejde med Faaborg havn, Avernakø og Lyø

Ø-samfund Lyø

dengyden

Lyø. Gadekær

Mål

Et hovedmål for den sidste af øerne i helhedsplanen, Lyø, er ligeså at få øen til at vokse og vækste. Det gælder blandt at arbejde med boligmassen, så de fysiske rammer for flere indbyggere i fremtiden er på plads, og gerne også med henblik på lejeboligstrukturen. Baseret på lokalplanen for Lyø By (2000) er der mulighed for 11-12 nye boliger, som allerede er tilladt at opfører på specifikke udstykninger. Her er problemet ikke tilladelse og manglende plangrundlag, men at få byggegrundene til at cirkulere på markedet. Der skal således en lokal markedsføringsstrategi til for at få de pågældende lodsejere til enten at bygge eller sælge – flere udstykninger langs vejene i det åbne land vurderes til kun at kunne ske i et meget begrænset omfang.

På Lyø bor der pr. 1. januar 2019 86 indbyggere fordelt på 82 boligenheder + 21 fritidshuse, hvilket giver en såkaldt bosætningsprocent på 0,8 helårsindbyggere pr. boligenhed – dette er en lav bosætningsprocent sammenlignet med andre danske småøer. Hvis man kan fastholde øens bosætningsprocent i fremtiden, vil der med anlæg af 11-12 nye boliger kunne laves en fremskrivning på 8-9 nye indbyggere over den periode, hvormed byggegrundene blev solgt og bebygget. Der er dog grund til at tro, at nyopførte huse vil kunne tiltrække familier og dermed være med til at øge bosætningsprocenten i sig selv. Dette ville kunne give øen en meget beskeden fremgang i indbyggertallet på omkring 95 indbyggere, hvilket svarer til hvad øen lå på fra 2012 til 2017. At opnå et sådant indbyggertal synes ikke urealistisk, men at opnå et indbyggertal som i slutningen af 1990'erne synes heller ikke her urealistisk (dengang omkring 130 og i midten af 00'erne op mod 150) – årsagerne til at indbyggertallet siden da er faldet, er af største nødvendighed at tage favntag med. Mange af husene er nemlig overgået til fritidsbrug, enten på grund mulighed for flexbolig-status, oprettelse af selskaber

til erhvervelse af ejendom udenom bopælspligten og stærke familierelationer til ejendommene, der gør at slægtsgården/huset går i arv til familiemedlemmer på fastlandet - det er ikke hensigtsmæssigt for øens fremtid og lokalt må man tage en dialog om denne tendens.

Men hvis husene, både de nuværende og de endnu ikke-opførte, skal være i helårsbrug, må øens potentiale som helårslevedygtigt lokalsamfund også optimeres. Et nærtliggende sted at slå ned på i forhold lokalsamfundets attraktivitet i fremtiden er pendling og hverdagsmobilitet. Hvis folk skal bo på Lyø, skal der et nyt ø-mobilitetsparadigme til i Faaborg-Midtfyn Kommune. Den tidligste færge fra Lyø – som det også var tilfældet med Avernakø – er i land kl. 07.30, hvilket levner pendlere et begrænset udvalg af muligheder i forhold til jobpendling i regionen. Normal mødetid i Odense eller Svendborg til kl. 08 er f.eks. problematisk – og helt umuligt i forhold til offentlig transport. Det er derfor af største vigtighed, at man med udgangspunkt i helhedsplanen for de 3 småøer, får kigget på besejlingen af Avernakø og Lyø, og eventuelt optimeret sejlplanen, således man som pendler fra øerne kan gøre brug af et større opland at søge arbejde i end kun i nærområdet til Faaborg. Af samme grund er det vigtigt, at øboerne støtter op om og deltager aktivt i det færgekontaktudvalg, som er skitseret som projekt i helhedsplanen.

Derudover har Lyø et interessant, men begrænset vækstpotentiale når det kommer til turisme. Der foreligger et arbejde med at udvikle på turismen i forhold til en række tiltag, navnlig i forhold til dækning af sæsonerne, der ville kunne øge bosætningspotentialet i fremtiden, dersom tilflyttere enten fandt beskæftigelse på øen eller startede op for dem selv i forbindelse hermed. Der synes for så vidt ikke at være plads til flere turister i højsæsonen med over 60.000 gæster (årligt), der slider på øens ressourcer og kapacitet, men i forhold til outdoor-turisme og naturbrug udenfor sæsonen

er der stadig plads til udvidelser. På erhvervssiden er særligt fødevareproduktionen også i bevægelse og fremadskuende. Et projekt, som er vigtig for de små fødevareproducenters fremtid, er anlægget af et produktionshus eller slagtehus i foreningsregi, som skal kunne være med til at forstærke øens brand og øge økonomiernes chance på markedet. Derudover er en temalokalplan også nødvendig at gennemfører indenfor den bevaringsværdige landsby på øen, hvor de kommende fødevareproducenter bredt set skal have mulighed for at oprette erhverv i eksisterende bygninger efter almindelige regler og miljøhensyn. Med arbejdspladserne og produktionsenhederne kan også bosætningspotentialet komme til at stige i fremtiden. Der skal således både destinationsudvikles på Lyø og indenfor erhverv og fremtidige erhvervsmuligheder skal der formuleres en erhvervsstrategi, som kan formidles ud til nuværende og kommende øboere, der kunne ernære sig herved.

Et stigende indbyggertal på Lyø – og gerne med fokus på flere børnefamilier – vil have en positiv effekt på de lokale økonomiskabelser, lette rekrutteringen til foreningsarbejdet og bevirke stabilitet i forhold til de statslige tilskud til kommunen i forhold til at opretholde serviceniveauet på øerne. I en befolkningsfremskrivning fra 2013, der baseredes på indbyggertallenes statistik fra 1940 og frem til i dag, forudså man, at Lyøs indbyggertal i 2060 ville ligge på 46 indbyggere. Handleplanen for Lyø er et glimrende udgangspunkt for at arbejde videre med indsatser, der skal modvirke en sådan udvikling.

Mulige handlinger, der kan understøtte målsætningen for Lyø

- Markedsføringsstrategi for eksisterende byggegrunde
- Aktiveringsprojekt omkring bygningsmassen med henblik på udvidelse lejeboligstrukturen
- Oprettelse af en indslusningsbolig i samarbejde med lokale eller eksterne aktører
- Oprettelse af en bosætningsgruppe, der skal arbejde med branding og information
- Undersøg mulighederne for etablering af et alment boligbyggeri i samarbejde med en boligforening og Faaborg-Midtfyn Kommune
- Oprettelse af færgkontaktudvalg i samarbejde med Faaborg havn, Avernakø og Bjørnø
- Smart overfart – samarbejde med FMK og Avernakø om fremtidens besejling af Faaborg III
- 20-25 øremærkede p-pladser på Faaborg Havn delt med Avernakø, som skal gøre øen endnu mere attraktiv i fremtiden
- Samarbejde med de andre øer omkring natur-, geologi- og kulturhistorieformidling
- Lokalt projekt om indgåelse af aftale med FMK om vedligehold af stier
- Samarbejde med de andre øer omkring tværgående handelsstandsforening for de erhvervsdrivende med mulighed for bl.a. fællesannoncering/ branding af lokale varer
- Lokal indsats overfor formulering af erhvervsstrategi og destinationsudvikling, med henblik på forundersøgelse af stedbundne potentialer for erhverv og turisme
- Deltagelse i oprettelse af fælles ø-fond, der skal skabe alternativer til traditionel finansiering
- Temalokalplan for erhvervsudvikling og energiforsyning i Lyø By
- Forundersøgelse til og anlæg af produktionsfacilitet eller slagtehus

Tema Bosætning

Handlinger, der kan understøtte visionen

Flere, bedre og varierede byggegrunde. Vedtagelse af kommunalt plangrundlag for udstykninger. Markedsføringsstrategi for byggegrunde. Formålet er at få flere indbyggere via bedre muligheder for boligbyggeri

Nedsættelse af bosætningsgrupper. Oprettelse af bosætningsgrupper med fælles koordinering. Bosætningsindsats rettet mod tilflyttere og potentielle tilflyttere. Registrering af interesse for ø-liv som dokumentation af behov for yderligere helårsboliger og lejeboliger til boligforeninger, mulige udlejere og byggeherrer. Formålet er at tiltrække nye indbyggere via konkrete, bosætningsfremmende indsatser.

Indslusnings- eller prøveboliger. Indretning af 1 indslusningsbolig pr. ø, gerne i eksisterende boligmasse, som kan lejes ud i 3-6 måneder ad gangen. Formålet er at give potentielle tilflyttere og interesserede muligheden for at afprøve ø-livet på en måde, der ikke er økonomisk bindende eller afskrækkende.

Aktivering af eksisterende bygningsmasse. Kortlægning af den eksisterende boligmasse med henblik på mulighed for nybyggeri eller optimering af den eksisterende bygningsanvendelse. Efterfølgende planlægning og formidling af bygge/boligmulighederne. Formålet er at skabe grundlag for flere lejeboliger på øerne.

Opførelse af lejeboliger. Samarbejde mellem boligforeninger og kommune omkring anlæg og drift af alment boligbyggeri på småøerne. Formålet er at forøge boligmassen med flere lejeboliger som alternativ til at eje en bolig på øerne.

Avernakø. Hus på Korshavn

Projekt 1: Flere, bedre og varierede byggegrunde

Formål (hvorfor)

Der er behov for et samlet plangrundlag for udviklingen på de tre øer, der skaber et afklaret grundlag for, hvor der kan bygges nye boliger - både som ejerboliger og lejeboliger - og andet byggeri. Samtidig kan der tages stilling til, om lokalplanen skal indeholde pligt til helårsbeboelse, og om det skal gælde overalt på de tre øer eller kun gælde i bestemte områder. Plangrundlaget skal skabe sikkerhed for, at der rent faktisk er mulighed for at realisere et boligprojekt, når en interesseret bygherre står klar. Det skal sikre, at nybyggeri passer godt ind i og understøtter øernes kvaliteter. Der skal også tages stilling til muligheder for alternative boformer som f.eks. seniorbofællesskaber, "Tiny House", husbåde o.l., hvor de kan placeres, og hvilke krav der skal stilles til dem, så de skaber en god helhed med omgivelserne.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Lyø by, Avernak by, havneområderne på de tre øer, sommerhusområderne ved Stenageren på Avernakø, Lyø Camping og spildevandsanlægget på Lyø er omfattet af kommuneplanrammer, som er snævert afgrænset omkring byerne og anlæggene. Inden for kommuneplanrammerne er der på Avernakø mulighed for at opføre to til tre boliger i ét område og enkelte boliger i andre områder. Der er ikke kommuneplanrammer for eksempelvis Bjørnø By, Munke og Korshavn, og i Bjørnø By er der pt. kun ganske få muligheder for ny bebyggelse. Områder, der er dækket af kommuneplanrammer, giver kommunen muligheder for at udarbejde lokalplaner, og rammerne bruges som grundlag for at administrere landzonetilladelser, byggesager mv., men der er samtidigt en række overordnede statslige bindinger, som ønsker om udstykninger, byggeri mv. skal forholde sig til. De tre øer er f.eks. fuldstændigt dækket af kystnærhedszonen, og der er strandbeskyttelseslinje og en større antal beskyttede naturtyper på øerne. Lyø by har en bevarende lokalplan fra 2000, som rummer i størrelsesordenen 10 byggegrunde til eksempelvis nye boliger. Lokalplanen fastlægger, at boliger i området kun må anvendes til helårsbeboelse.

Der skal tages stilling til, hvilken form for planlægning, der vil egne sig bedst.

En lokalplan giver høj grad af sikkerhed for, at et byggeri eller en udstykning kan gennemføres. Der er også i en lokalplan mulighed for at fastlægge, at boligerne i lokalplanområdet kun er til helårsbenyttelse. Krav om, at boligerne kun er til helårsbenyttelse, kan være med til at undgå, at boligerne købes til fritidsbrug og benyttes forskellige steder. På Bornholm er bestemte områder, hvor der er særligt vigtigt at fastholde helårsbeboelse, dækket af lokalplaner med bestemmelser om at boligerne er til helårsbenyttelse. En lokalplan giver også mulighed for at fastlægge, at op til 25 % af boligerne skal være almene boliger, og med en lokalplan kan man undgå at søge om landzonetilladelser.

Målgruppe (hvem)

Borgere, erhvervsliv, interesserede bygherrer og investorer vil få et afklaret grundlag for, hvor der må bygges og hvordan, og Faaborg-Midtfyn Kommune vil få et godt administrationsgrundlag.

Succeskriterier

Der skal inden udgangen af 2022 foreligge et godkendt plangrundlag, der skaber tilstrækkelige byggemuligheder i byerne på de tre øer, og som tager stilling til muligheder for alternative boformer.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Bosætningsgruppen, Faaborg-Midtfyn Kommunes Teknik og Miljøudvalg og planforvaltningen.

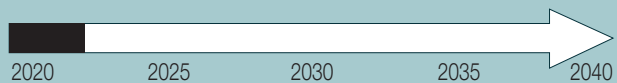
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	☆	☆	☆

Økonomi

Tidshorisont

Planforslag i høring i 2022

Projekt 2: Nedsættelse af bosætningsgrupper

Formål (hvorfor)

Forudsætningen for at målet om at fastholde de tre øer som helårssamfund og bygge flere boliger er, at der nedsættes bosætningsgrupper på de tre øer, som koordinerer deres arbejde med hinanden. Bosætningsgrupperne skal fungere som tovholdere for det fremadrettede arbejde med at tiltrække nye helårsbeboere til de tre øer.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Opgaverne for bosætningsgrupperne vil generelt være at arbejde for at øge helårsbosætningen på de tre øer. Bosætningsgrupperne skal nedsættes som udvalg i og af beboerforeningerne på hver ø, som derigennem sikre bred, lokal forankring, repræsentativitet og ejerskab med gruppernes aktiviteter. Bosætningsgrupperne vil få en central rolle i videreførelsen af bosætningsinitiativerne. Der vil være flere opgaver at tage fat på.

Bosætningsgrupperne kan for det første arbejde med at gøre opmærksom på øernes kvaliteter som bosted. Flere målgrupper vil være interessante. Folk med en god relation til et sted er mere tilbøjelige til at flytte til end andre, der ikke har en forhåndsrelation til stedet. Derfor vil det være naturligt at tage fat på ejerne af fritidshuse på de tre øer og motivere dem til at flytte fast til øerne. Børn af øerne vil også være en gruppe, som har en særlig motivation til at flytte tilbage til deres barndoms land. De mange turister, der besøger de tre øer, er også en oplagt målgruppe at tage fat på.

Der vil være flere måder at nå ud til målgrupperne, som bosætningsgrupperne kan arbejde med. Børn af øerne og ejere af fritidsboliger kan f.eks. inviteres ind i en gruppe på de sociale medier. Det fungerer godt mange andre steder og tjener generelt til at skabe et positivt billede og dermed fremme lysten til både at besøge øerne som turist, at flytte til øerne eller at købe varer fra de tre øerne. Der kan også arbejdes med initiativer, der handler om at gøre turisterne interesserede imens de opholder sig på øerne. Der er mange gode eksempler andre steder på, hvordan interessen for bosætning kan fremmes.

Bosætningsgrupperne kan også bidrage aktivt til initiativerne om indslusningsboliger og opførelse af almene boliger eller andre former for lejeboliger.

Bosætningsgruppernes rolle som tovholdere betyder, at de kan nedsætte undergrupper, som arbejder med bestemte emner eller tager ansvar for et bestemt område.

Målgruppe (hvem)

Borgere, grundejere, bygherrer og investorer.

Igang sætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Faaborg-Midtfyn Kommunes ø-udvalg og erhvervskontoret.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

0-100.000 kr. pr. år.

Tidshorisont

Der nedsættes en bosætningsgruppe i 2020.

Projekt 3: Indslusnings- eller prøveboliger

Formål (hvorfor)

Mange føler sig tiltrukket af et liv på en småø, men det er et stort skridt at træffe beslutningen om rent faktisk at forlade det kendte med alt, hvad det indebærer med salg af hus og opbrud fra vante omgivelser og nærhed til familie og venner. Formålet med projektet er at kunne tilbyde folk, der er interesserede i ølivet, mulighed for at prøve ølivet af i en periode inden de træffer beslutningen om at flytte permanent til øerne.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Ideen er, at hver ø skal kunne tilbyde en bolig, som kan lejes ud i en begrænset periode til folk, der gerne vil prøve ølivet af, inden de beslutter sig for at flytte til øen. Prøveboligen skal kunne stilles til rådighed på rimelige vilkår, så indskud og husleje begrænses i en periode, hvor der også er boligudgifter på hjemadressen.

Projektet kan bygge videre på gode erfaringer. Flere andre øer og landsbyer på fastlandet har haft succes med at tilbyde prøveboliger. Muligheden for at prøve livet som øboer af har vist sig som en effektiv måde at tiltrække nye beboere på. Eksempelvis har Samsø Kommune i løbet af foråret 2019 tilbudt tre boliger som prøveboliger. Alle tre boliger har været lejet ud, og alle tre familier, der flyttede i prøvebolig, er blevet boende. En lokal ejendomsmægler på Samsø udtaler, at selv om den store flyttrafik går mod de største byer, så er der en understrøm af danskere, som gerne vil bo i de mindre samfund med vægt på frisk luft og nærvær og bedre tid til hinanden. På Samsø stilles boligerne til rådighed af privatpersoner. Boligerne er helt eller delvist møblerede. De fleste boliger kan lejes for et halvår ad gangen. Nogle huse kan lejes i en kortere periode. Andre i længere tid. Prøveboligerne kan ses på Samsø Kommunes hjemmeside. Der er billeder og beskrivelse af adresse, størrelse, antal værelser, husleje, forbrug, lejeperiode mv. Samsø Rederi betaler sejturen frem og tilbage. Samsø Kommune har en bosætningskonsulent, som interesserede kan kontakte.

Landsbyen Trekroner i Jammerbugt Kommune tilbyder under overskriften "Landsby på prøve" en prøvebolig efter en lidt anden model. I Trekroner har borgerne købt et hus, som stilles gratis til rådighed i tre måneder for familier,

der overvejer at flytte til byen. Oven i det får familien institutionspladser betalt, en bil stillet til rådighed, de modtager havehjælp, og de får fri adgang til foreningslivet i de tre måneder, de bor på prøve i Trekroner. Projektet er båret af byens mange frivillige, som bl.a. har sat huset i stand, og både lokale firmaer og private har bidraget økonomisk. Der arbejdes på at give de tilflyttere, der rent faktisk vælger at købe et hus i området, en ekstra gevinst, men det tilbud er ikke helt på plads endnu.

Samsø, Ærø, Strynø, Anholt og Tunø og flere andre øer har lignende tilbud. På Ærø og Samsø driver kommunen dem, mens det på Anholt, Tunø, Endelave og Mandø drives af lokale foreninger, men med forskellige grad af kommunal understøttelse.

Ideen er at gå videre med ideen om prøveboliger på de tre øer med bosætningsgrupperne som tovholdere. I første omgang kunne der arbejdes på at skaffe en prøvebolig på hver ø og herefter vurdere behovet for at kunne stille yderligere prøveboliger til rådighed. Arbejdet vil inkludere en afklaring af, hvad den rette model for prøveboliger på de tre øer vil være, aftaler om konkrete boliger, klargøring af boligerne til udleje samt hjemmeside og markedsføring.

Målgruppe (hvem)

Grundejere og interesserede tilflyttere.

Igang sætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Bosætningsgrupperne, lokale foreninger og Faaborg-Midtfyn Kommune (jf. ankestyrelsen afgørelse om spørgsmålet om indslusningsboliger på Ærø). Faaborg- Midtfyn Kommunes ø-udvalg og ejendomsmæglere.

Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	☆	☆	☆	☆
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	☆	☆

Økonomi

0-100.000 kr. pr. år. til drift af hjemmeside mv. Hertil kommer startomkostninger til oprettelse af hjemmeside, markedsføring, juridisk bistand til udformning af lejeaftaler mv.

Tidshorisont

Der nedsættes bosætningsgrupper i 2020, som går videre med ideen og sikrer, at der senest i 2023 kan tilbydes mindst et prøvehus på hver af de tre øer, og at den nye mulighed bliver synliggjort over for folk, der kunne være interesserede.

Projekt 4: Aktivering af eksisterende bygningsmasse

Formål (hvorfor)

Formålet er at få et overblik over, hvordan den eksisterende boligmasse anvendes som grundlag for en dialog på øerne om, hvordan boligerne kan fastholdes som helårsboliger og vælge de bedst egnede virkemidler. Formålet er herudover at udvikle en enkel kortlægningsmodel, så udviklingen kan følges.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der mangler et overblik over den eksisterende boligmasses benyttelse og status som grundlag for den fremadrettede indsats og som grundlag for at kunne måle effekterne af de tiltag, der sættes i værk. Der er behov for at få svar på følgende for hver af de tre øer:

- Hvor mange boliger anvendes i dag som helårsbolig, og hvor mange bruges som fritidsboliger?
- Hvordan fordeler boligerne sig på eje- og lejeboliger, herunder almene boliger og almene ældreboliger?
- Hvordan fordeler boligerne sig på helårsboliger, fritidsboliger og flexboliger?
- Hvor mange sommerhuse er der?

Kortlægningen gennemføres, så den kan gentages en gang om året og bruges til at følge udviklingen og virkningerne af de tiltag, der sættes i værk.

Målgruppe (hvem)

En kortlægning af boligernes status og deres faktiske benyttelse vil være et godt grundlag for en dialog blandt øboere om, hvor stor en andel fritidsboliger lokalsamfundet kan bære, hvilke virkemidler, der skal tages i anvendelse for at fastholde tilstrækkelig helårsbeboelse i fremtiden, herunder om der skal indføres pligt til helårsbeboelse i en kommende lokalplan. En kortlægning af selve bygningsmassen kan også pege i retning af, hvor der i eksisterende bygninger i landbrugsejendomme mv. kan indrettes nye, lejeboliger. Kortlægningen vil også give grundlag for en relevant diskussion om flexbolig eller ikke-flexbolig, og et grundlag for at vurdere om lejeboliger kan være en mulighed for at fastholde en boligmasse på øerne til helårsbeboelse. Der er bedre muligheder for at sikre, at lejeboliger bliver benyttet til helårsbeboelse end ejerboliger. Flere lejeboliger kan både handle om at bygge nyt og om at få ejere af fritidsboliger til at udleje deres boliger til helårsbeboelse.

Kortlægningen vil herudover give ø-udvalget og bosætningsgrupperne mulighed for at følge udviklingen på øerne tæt.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

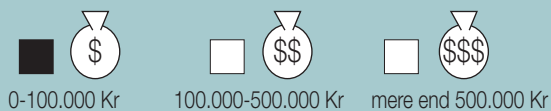
Øvrige aktører

- Faaborg- Midtfyn Kommunes ø-udvalg, planforvaltningen og bosætningsgrupperne på øerne.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

0-100.000 kr. pr. år.

Tidshorisont

Løbende fra 2020 og frem.

Projekt 5: Opførelse af lejeboliger

Formål (hvorfor)

Formålet er at få bygget nogle flere boliger på de tre øer og få skabt et mere varieret boligmarked med flere lejeboliger, så det bliver lettere at imødekomme ønsker om at flytte til øerne enten som ejer eller som lejer.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Øboerne giver udtryk for, at der er mangel på helårsboliger på de tre øer. Der er især behov for at supplere boligstrukturen med lejligheder til alle, som gerne vil prøve ø-livet, men ikke ønsker at købe en bolig, og til ældre, som ønsker en mere overskuelig bolig. Behovet for flere boliger hænger sammen med, at der er god efterspørgsel på boliger til brug som fritidsbolig. Efterspørgslen på boliger til fritidsbrug skaber højere priser, og det er med til at begrænse mulighederne for dem, der ønsker at købe en bolig for at flytte fast til øerne.

Projektet handler om at gå fra den interesse, som øboerne oplever, der er for at flytte til øerne, til konkrete byggeprojekter.

Bosætningsgrupperne vil blive tovholdere på opgaven med at få flere boliger og især lejeboliger på øerne. Der er flere muligheder at forfølge.

En mulighed er at oprette almennyttige lejeboliger på de tre øer. Der har været kontakt til almennyttige boligforeninger, som har udtrykt interesse for at bygge boliger på øerne. Forudsætningen er, at der skal skabes sikkerhed for, at der er tilstrækkelig interesse i at leje boliger på øerne. Der har konkret været tænkt på en mulighed på Lyø for et mindre byggeri på en udvalgt byggegrund, der ejes af kommunen, og som ligger indenfor lokalplanen. Planen er at gå videre med at få det realiseret som almennyttigt boligforeningsbyggeri, men alternativt kunne det opføres af en private investor. Sammenlignet med ejerboliger har lejligheder den fordel, at det er lettere at håndhæve krav om, at lejlighederne er beboet heltids.

En anden og alternativ mulighed for at øge mængden af lejeboliger og sikre helårsbeboelse på de tre øer vil være at oprette et selskab eller en forening, som har til formål at eje boliger på de tre øer og leje dem ud til helårsbeboelse. Det vil give nuværende øboere, der sætter deres hus

til salg, en mulighed for at sikre, at deres hus fremover bliver beboet helårs. For at komme videre med ideen er der behov for en business case på, hvordan økonomien vil være i, at et selskab eller en forening opkøber boliger på markedsvilkår, istandsætter dem og lejer dem ud. Spørgsmålet er om lejeindtægterne kan finansiere køb af boligerne og den løbende vedligeholdelse. Der vil også i startfasen være behov for en vurdering af mulighederne for at skaffe indskudskapitalen i selskabet eller foreningen. Der kan f.eks. søges inspiration i Vestervig Byfornyelse, hvor lokale beboere har skabt deres eget byfornyelsesselskab for egne penge suppleret med penge fra kommunen og staten. Vestervig Byfornyelse opkøber faldefærdige huse og river dem ned eller sætter dem i stand til videre salg eller udleje.

En tredje mulighed vil være at fremme det private byggeri. Mulighederne for at bygge er lige nu gunstige. Den lave rente gør det billigt at bygge, så boligudgiften kan holdes på et lavt niveau. Udfordringen er, at det kan være svært at få lov til at låne til køb af en bolig i landdistrikter og på øer. Staten har overfor kreditforeninger og pengeinstitutter anbefalet mere fleksible krav til rådighedsbeløb for huskøbere og seksmåneders-reglen er sløffet. Mulighederne for at bygge nyt afhænger også af, hvad priserne på nybyggeri er sammenlignet med salgspriserne på boliger på de tre øer. Som tommelfingerregel koster det 12-15.000 kr./m² for et nybygget typehus og omkring 20.000 kr./m² for et arkitekttegnet hus. Hertil skal lægges udgifter til køb af grund og byggemodning. Priserne på boliger, der er til salg lige nu på de tre øer, varierer meget afhængigt af beliggenhed og stand, men ud fra det, der er til salg, vurderes det, at priserne ligger på 10-15.000 kr./m² for et hus med normal stand og beliggenhed. Til prisen på et eksisterende hus skal lægges et større eller mindre beløb til renovering. Sammenligningen peger på, at det ikke er urealistisk at bygge nyt på øerne. Normalt vil man acceptere højere priser på et nybygget hus, som f.eks. er bedre isoleret og dermed billigere at varme op og mere klimavenligt. Interessen for at bygge nyt vil afhænge af om, der kan skabes nogle attraktive beliggenheder. Der kan også arbejdes videre med muligheder for alternative boformer som eksempelvis Tiny Houses, der koster fra omkring 500.000 kr. at bygge. Der kunne også være gode muligheder for at søge fonde om midler til f.eks. at udvikle fremtidens bæredygtige ø-hus, der passer ind i de historiske bymiljøer, eller at udvikle attraktive seniorbofællesskaber til det stigende antal ældre på øerne.

En fjerde mulighed kunne være at undersøge mulighederne for at finansiere renoveringer og nybyggeri via private investorer og eventuelt som crowd-funding som hel- eller delvis finansiering. De lave renter, der er i dag, gør det attraktivt at placere midler i projekter, som giver et mindre afkast, ligesom der er kan tænkes at være folk, der gerne vil investere med hjertet til fordel for gode projekter på øerne. Erfaringer andre steder fra viser, at det især er lokale eller andre med en lokal tilknytning, der bliver lokale investorer. De lokale beboere, ejere af fritidsboliger og andre med relationer til de tre øer kunne derfor være et sted at starte med at finde interesserede investorer. En anden mulighed er at benytte en etableret crowdfunding-platform, hvor de første eksempler på crowdfunding-finansierede ejendomsprojekter i Danmark er en realitet.

Bosætningsgrupperne vil være tovholdere på opgaven med at dokumentere behovet for lejeboliger og boliger i det hele taget. Nye, kommende eller bare lidt interesserede tilflyttere kunne henvende sig til bosætningsgrupperne, ligesom lokale der ønsker at flytte i lejebolig kunne henvende sig til grupperne. De kunne blive skrevet på en liste, der gjorde, at man løbende kunne holde kontakten mellem interesserede og sælgere eller udlejere ved lige og derudover også dele oplysninger til tidligere interesserede, når der kommer nye boliger eller byggegrunde til salg. Bosætningsgrupperne vil også få til opgave at vedligeholde og opdyrke kontakter til boligselskaberne og private investorer. Fremme af nybyggeri skal ske i tæt dialog med Faaborg-Midtfyn Kommune. Almennyttigt boligbyggeri forudsætter tilsagn fra kommunen. Arbejdet med at fremme nybyggeri kan koordineres med udarbejdelsen af plangrundlag, men til en start kan arbejdet tage udgangspunkt i de byggemuligheder, der allerede findes i plangrundlaget for de tre øer.

Bosætningsgruppernes opgaver kunne også omfatte selve arbejdet med at formidle fortællingen om det gode liv på småøerne og løser på den måde flere opgaver inden for temaet bosætning og branding. Bosætningsgruppernes kunne også være ansvarlige for det praktiske arbejde og f.eks. hjælpe med at markedsføre og brande øerne og deres boliger. Et succeskriterie vil være, at der opføres mindst 8 nye boliger i alt på de 3 øer over en periode på 5 år.

Målgruppe (hvem)

Alle, der er interesserede i at flytte til øerne eller ønsker at skifte bolig på øerne, ejere af boliger der ønsker at sælge eller udleje, og ejere af byggegrunde til salg.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

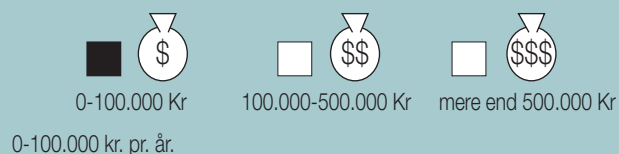
Øvrige aktører

- Bosætningsgrupper, boligselskaber, ejendomsmæglere, pengeinstitutter, private investorer, crowdfunding-platforme, fonde og Faaborg-Midtfyn Kommune

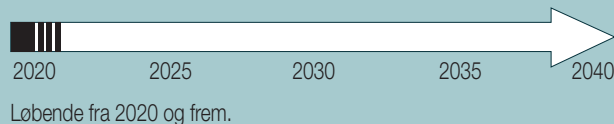
Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

Tidshorisont

Tema Mobilitet og transport

Handlinger, der kan understøtte visionen

Færgeskontaktudvalg. Oprettelse af færgefølgegruppe eller dialogorgan for ledelse, ansatte og brugere. Formålet er at skabe kommunikationsvej mellem havnekontoret og øboerne, samt rum for diskussion om fartplan, ændringer og muligheder i fremtiden.

Smart overfart. Behovsundersøgelse. Planlægning af fremtidens overfart. Formålet er at skabe bedre rammer for mobilitet og pendling for børn og voksne, som indirekte bosætningsindsats.

Grøn transport og turisme. Transporttilbud og -service til cykler og elbiler lokalt, bl.a. i form af cykeludlejning lokalt, elbil-standere og el-pumper strategiske steder på havnene. Formålet er fremme af grønne og bæredygtige transportformer.

Adfærdskampagne. Nudging og kampagne rettet mod gående turister. Formålet er at forbedre forholdene for den lokale trafik og de lokale erhverv, der benytter sig af vejene.

Øremærkede p-pladser. Oprettelse af et antal p-pladser på Faaborg Havn, som kommer øernes indbyggere til gode. Formålet er at gøre pendlings- og bosætningsbetingelserne bedre indirekte via en indsats overfor parkeringsmulighederne i land.

Lyø. Havnen

Projekt 6: Færgeskontaktudvalg

Formål (hvorfor)

Sikre den bedst mulige færgebetjening af øerne og skabe en formel kommunikationsvej mellem kommunen, Ø-færgen og øboerne, samt rum for diskussion om færgeplan, økonomi og nye muligheder i fremtiden.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Pendlertiden til Faaborg skal ned og fleksibiliteten op, hvis øerne skal være attraktive for bosætning. Derfor ønsker øboerne, at der oprettes et dialogorgan for færgedriften som en formaliseret kommunikationsvej mellem øboerne, kommunen og rederi/drift af Ø-færgen. Færgeskontaktudvalget skal skabe rum for dialog om færgedriften og åbne for større gennemsigtighed og være platform for dialog om mere optimal færgedrift og en bedre brug af ressourcerne.

Samtidig kan færgekontaktudvalget skabe platformen for nytænkning af færgedriften og aftaler om ordninger som legekammerattakst, ledsageordning for ø-børnene i forbindelse med skolependling, skoler og institutioners muligheder for at komme til øerne, turistguide ombord på færgerne i højsæsonen mv.

Derudover kan færgekontaktudvalget bidrage positivt til Øhoppet og sikre, at den lokale vinkel på det tværkommunale samarbejde bliver inkluderet og synlig – uden bosætning på øerne var Øhoppet næppe relevant. Derfor er det også vigtigt, at beboerne på de 3 småøer er integreret i Øhoppets overvejelser og visioner.

Målgruppe (hvem)

Beboere, besøgende og turister.

Succeskriterier

- Etablering af et dialogorgan, hvor færgefarten kan drøftes og videreudvikles til gavn for såvel øboere som besøgende og turister
- En færgebetjening med attraktiv frekvens og overfartstider, som kan understøtte et velfungerende øliv

Igang sætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

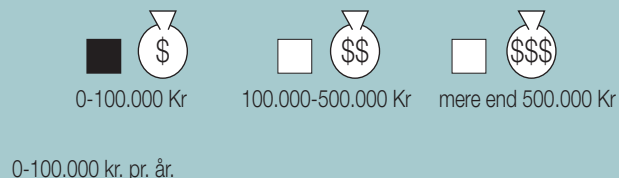
Øvrige aktører

- Faaborg Havn, ø-repræsentanter og Faaborg-Midtfyn Kommune.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

Tidshorisont

Dialogorganet etableres i 2020.

Projekt 7: Smart Overfart

Formål (hvorfor)

Bedre rammer for mobilitet og pendling for børn og voksne, som indirekte bosætningsindsats.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Forbindelsen til fastlandet er essentielt for øernes fremtid. Færgetider og frekvens er altafgørende for øboernes hverdagsliv og øernes tilgængelighed og attraktivitet i forhold til besøgende og turister. Der ønskes derfor et overblik over transportvaner, -behov og -præferencer, der kan understøtte tilvejebringelsen af de bedst mulige forbindelser til fastlandet. Der gennemføres en rejsevaneundersøgelse blandt helårsindbyggere, sommerhusejere og gæster/turister. Undersøgelsen skal skabe overblik over nuværende og fremtidige transportvaner, -præferencer og -behov. Viden og perspektiver fra rejsevaneundersøgelsen kan medvirke til en bedre tilrettelæggelse af færgedriften indenfor det nuværende driftsbudget og samtidig skitsere mulighederne for eventuelt at indsætte en mindre og mere rentabel tonnage (dvs. en ny færge til formålet) til vinterhalvårs-sejlads, samt til de "tynde", men nødvendige afgang tidlig morgen og sen aften.

Viden fra rejsevaneundersøgelsen bringes ind i dialogen i færgekontaktudvalget til styrkelse af fremtidens overfart og kan være med til at afdække behovet for indkøbet af en mindre, ny færge på overfarten Faaborg-Avernakø-Lyø. Samtidig kan Øhoppet gå ind og supplere denne indsats, da man der sejler med en meget lille, chartret tonnage, som med fordel kan skiftes ud med et indkøb af en lidt større færge. Den større færge vil kunne sejle Øhop i sommerferien og indgå i vintersejladsen på Faaborg-Avernakø-Lyø. Således ville et sådant indkøb af en lille færge kunne bedre rentabiliteten i både Øhoppet og i besejlingen af småøerne i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Målgruppe (hvem)

Nuværende og kommende beboere på Avernakø og Lyø samt besøgende og turister.

Succeskriterier

- Rejsevaneundersøgelsen danner et videngrundlag, som kan understøtte flere og bedre muligheder for at komme til og fra "fastlandet".

Igangsætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

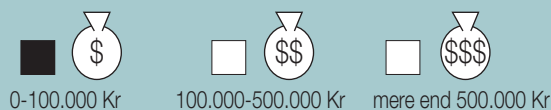
Øvrige aktører

- Færgekontaktudvalget, helårsindbyggere, sommerhusejere og gæster/turister.

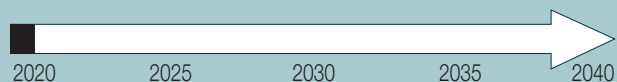
Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

Tidshorisont

Rejsevaneundersøgelse gennemføres i 2020 og derefter udarbejdes oplæg til optimering af færgedriften, som drøftes i færgekontaktudvalget.

Projekt 8: Grøn transport og turisme

Formål (hvorfor)

Fremme af grønne og bæredygtige transportformer.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Øernes størrelse (150-600 ha) gør dem oplagte at opleve på cykel eller på gåben og øboerne ønsker at understøtte de 'grønne' og bæredygtige transporttilbud. Øboerne ønsker at kunne udleje cykler og andre grønne transportmidler (både privat og foreningsejede). Der ønskes tilskud til at etablere cykeludlejning med et bredt udvalg af cykler (alm. cykler, børnecykler, ladcykler, gruppecykler, el-cykler mv.) for at tilgodese en bred skare af besøgende og turister på øerne. Samtidig ønskes det at skabe forbedrede cykelforhold på øerne, ved bedre vedligehold af vejene (reparation og fejning) samt gratis "servicering" af grønne transportmidler i form af opsætning af cykelpumper, elcykel-lademuligheder, cykelværktøjsstander mv. i forbindelse med havnene og andre knudepunkter på øerne.

Med etablering af cykeludlejningsservice og optimering af cykelforholdene på øerne vil øerne blive styrket som cykelferiedestinationer og for de lystsejlere der besøger øerne, vil det ligeledes blive nemmere at komme omkring og udforske øerne.

Cykelturismen er stigende, så øerne kan med fordel arbejde mod at blive stærke cykelturismedestinationer og med den tiltagende debat om klimaaftryk, CO₂ udledning mv. vil interessen for cykelturisme formentlig stige yderligere. VisitFyn har et cykelturismefokus med bl.a. Bike-Island ruten, som Avernakø, Bjørne og Lyø naturligvis skal kobles på som et led i at fremme den grønne og naturnære, CO₂-svage turisme.

Ligeledes ønskes det at understøtte øvrige grønne transportmidler, herunder eksempelvis el-biler med etablering af el-ladestandere ved havnene.

Målgruppe (hvem)

Besøgende og turister.

Succeskriterier

- At turister og besøgende vælger en grøn og bæredygtig transportform, når de skal rundt på øerne.
- At øerne opfattes som klimabevidste og grønne, og at det bruges til at tiltrække besøgende og turister, eksempelvis flere cykelturister, pga. optimale forhold for cyklister på øerne.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Private aktører lokalt eller relevante foreninger, Faaborg Turistbureau/Visit Faaborg (markedsføring), Faaborg-Midtfyn Kommune (vedligehold af veje/stier).

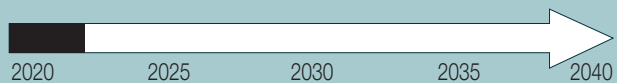
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

Tidshorisont

Projekt 9: Adfærds-kampagne

Formål (hvorfor)

Forbedre forholdet mellem de forskellige trafikantgrupper på øerne, særligt i turistsæsonen, så alle kan sameksistere i harmoni.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der opleves af og til en uhensigtsmæssig trafikantadfærd fra besøgende og turister på øerne. Derfor ønskes det at udarbejde og gennemføre en nudging- og adfærds-kampagne, som understøtter, at private- og erhvervskøretøjer kan sameksistere med (særligt de gående) besøgende og turister.

Projektet udvikler en adfærds-kampagne, der med plakater, skilte mv. skal nudge besøgende og turisternes adfærd på øerne, til gavn for såvel de besøgende og turisterne som øboerne. Nudging-kampagnen udarbejdes med humor og "et glimt i øjet" som udgangspunkt for bedre trafikantadfærd.

Målgruppe (hvem)

Besøgende og turister

Succeskriterier

- Besøgende og turister færdes mere hensigtsmæssigt på øerne, så alle trafikantgrupper kan sameksistere.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Øvrige øboere, lokale aktører og Faaborg Turistbureau (Visit Faaborg), Faaborg-Midtfyn Kommune.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

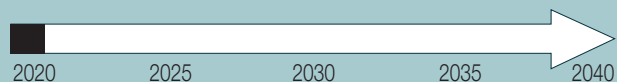
Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

DKK 10.000-20.000

Tidshorisont

Kampagnetiltaget gennemføres første gang i sommeren 2020 – kan eventuelt gentages i 2021

Projekt 10: Øremærkede P-pladser

Formål (hvorfor)

Skabe attraktive alternativer til bilisme på øerne.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der etableres et antal øremærkede P-pladser til øboerne på Faaborg Havn. Det giver mulighed for at lade bilen stå i Faaborg natten over. Herunder ønsker man, at sikre p-pladsernes tilgængelighed for de fastboende øboere ved at indføre en p-korts-ordning e.l. Tiltaget kan eventuelt også danne grundlag for indførelse af delebiler eller andre grønne alternativer til enkeltmandsbilismen, som øboerne kan benytte fra havnen i Faaborg og videre til arbejde, ærinder mv. Øremærkede parkeringsmuligheder på fastlandet vil også kunne indgå i et særligt bosætnings- og tilflytningsbrand, hvor kommunen tilbyder de øremærkede p-forhold nær færgen som del af en "fordelspakke" for tilflyttere til småøerne.

Øremærkede p-pladser på Faaborg Havn vil endvidere mindske behovet for bilmedtagning på færgen og dermed skabe mulighed for en større fleksibilitet i færgedriftens sammensætning.

Målgruppe (hvem)

Øboere.

Succeskriterier

- Etablering af et antal øremærkede p-pladser på Faaborg Havn (20-25 ved Faaborg III og 15 ved Lillebjørn), samt at øboere benytter de øremærkede p-pladser og oplever en værdi i at lade bilen stå på "fastlandet".

Igangsætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

Øvrige aktører

- Færgeskontaktudvalget, Faaborg-Midtfyn Kommune og Faaborg Havn.

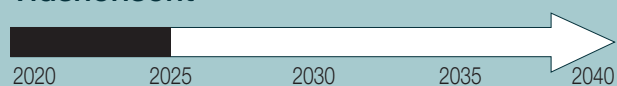
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

Tidshorisont

Tema Natur, kultur og egenart

Handlinger, der kan understøtte visionen

Formidling af natur, geologi og kulturhistorie.

Fortælling og formidling af småøernes natur, geologi, ornitologi, kulturhistorie og egenart. Skiltning, brochurer/foldere, ø-guides, medier og øvrige platforme (lokalt, på færgen, osv.). Formålet er at udbrede kendskabet til Avernakø, Bjørnø og Lyøs særlige karakteristika

Aftale om etablering og vedligehold af stier.

Dialog med kommunen og andre aktører om at indgå partnerskaber omkring pleje og vedligehold af småøernes naturlige faciliteter, både nu og i fremtiden. Formålet er at bevare adgangen og anvendeligheden til de grønne områder/ressourcer på småøerne i forhold til både indbyggere og turister.

Kultur og egenartsfællesskab mellem øerne.

Oprettelse af fællesskab på tværs af øerne. Koordinering, erfaringsudveksling og støtte indenfor arbejdet med kultur- og lokalhistorieformidling. Potentiale for events og relancering/bevarelse af øernes kulturtraditioner. Formålet er at bevare og styrke kulturlivet.

Bedre kultur-rammer på Avernakø.

Etablering af et kulturhus/faciliteter/rammer i relation til en eksisterende, foreningsejet bygning. Formålet er at forbedre betingelserne for kulturlivet på øen og i særdeleshed kunstforeningen, der mangler fysiske rammer, ligesom Avernakø Forsamlingshus, der som øens nuværende kultursamlingspunkt, også savner plads.

Bedre idræts-rammer på Lyø.

Etablering af en indendørs idrætsfacilitet i relation til en eksisterende bygning, gerne i foreningsejet regi. Formålet er at forbedre betingelserne for idrætslivet og i særdeleshed rammerne for idrætsforeningen, husmorforeningen og ældreklubben på øen.

Bjørnø. Trætophytten

Projekt 11: Formidling af natur, geologi og kulturhistorie

Formål (hvorfor)

At udbrede kendskabet om Avernakø, Bjørnø og Lyø særlige karakteristika.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Fortælling og formidling af småøernes natur, geologi, historie, kultur og egenart skal styrkes. Der er en helt særlig identitet og herlighedsværdi forbundet til øerne, og den skal i langt højere grad formidles i forbindelse med "markedsføring" af øerne til såvel kommende beboere som besøgende og turister.

Her kan benyttes en lang række forskellige platforme. Der kan tænkes i såvel skiltning, foldere og annoncer som app-løsninger, hjemmesider og ø-guides – lokalt på øerne, på færgen, i relation til Øhavsmuseet Faaborg, Geopark Det Sydfynske Øhav, osv.

Avernakø, Bjørnø og Lyø skal fortælle om ø-livet, øernes historie, øernes særegenhed og bruge fortællingen som platform for en bosætnings- og turismeindsats. Der arbejdes med en lang række indsatser, blandt andet tematiserede oplevelsesruter på øerne og fugletårne med infoskilte, hvor man kan formidle vildt- og fugleliv til større og mindre publikummer, såsom turister og endagsbesøgende, men også lejrskoler og skoleklasser.

Målgruppe (hvem)

Kommende beboere, besøgende og turister.

Succeskriterier

- At udbrede viden om Avernakø, Bjørnø og Lyø og derved gøre øerne mere attraktive.

Igangsætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

Øvrige aktører

- Visit Faaborg, repræsentanter fra de lokalhistoriske foreninger, lokale museer, Geopark Det Sydfynske Øhav, beboere på øerne mv.

Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

DKK 100.000-500.000- hvis "fortællingen" skal være synlig på et bredt spekter af platforme, såvel fysisk som virtuelt.

Tidshorisont

2020 – 2022 Udarbejdelse af materiale, tryk og opsætning af materiale, oprettelse af ø-guidekorps mv.

Projekt 12: Aftale om etablering og vedligehold af stier

Formål (hvorfor)

At sikre tilgængeligheden til småøernes natur- og kulturområder.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der ønskes en dialog med kommunen og andre relevante aktører om at indgå partnerskaber omkring pleje og vedligehold af småøernes naturlige faciliteter - både nu og i fremtiden. Derudover planlægning af, hvordan man fastholder det åbne kulturlandskab, så det ikke i fremtiden ligger brak eller springer i skov, når de erhvervsgrupper, der traditionelt har stået for naturpleje og forvaltning, bliver færre eller forsvinder.

Det er vigtigt at kommune og øboere samarbejder om vedligehold af stier, beplantning, træer, stengærder, veje mv. til gavn for såvel beboere som besøgende og turister.

Målgruppe (hvem)

Øboere, besøgende og turister.

Succeskriterier

- At der oprettes og formaliseres et samarbejde om pleje og vedligehold af øernes natur og kulturområder.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

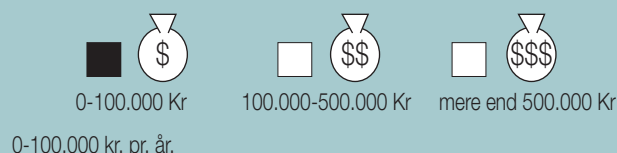
Øvrige aktører

- Faaborg-Midtfyn Kommune Driftsafdeling, Natur og Trafik, øboerne, foreninger mv.

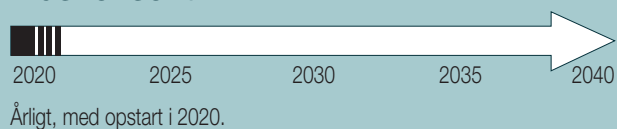
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

Tidshorisont

Projekt 13: Kultur- og egenartsfællesskab mellem øerne

Formål (hvorfor)

Bevare og styrke kulturlivet.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Det ønskes at skabe et fællesskab på tværs af øerne, der via fælles arrangementer styrker sammenholdet og danner grundlag for en bevarelse af øernes natur, kultur og egenart og gerne med deltagelse fra andre småøer i det sydfynske øhav, end kun Avernakø, Bjørnø og Lyø.

Der kan arrangeres årligt tilbagevendende events på tværs af øerne, eksempelvis en årlig dag hvor en af øerne inviterer naboøerne til fælles hygge og aktiviteter. Der kan ligeledes arrangeres events som åben ø-dag, hvor udefrakommende inviteres til arrangementer på øerne eller et kulturfærgearrangement for både øboere og udefrakommende, eller måske et ø-arrangement på "fastlandet"... mulighederne er mange.

Foruden arrangementer på tværs af øerne, skal der også arbejdes for at bibeholde de enkelte øers kulturtraditioner og sikre koordinering, erfaringsudveksling og støtte øerne imellem indenfor arbejdet med kultur- og egenartsformidling. Øernes identitet skal styrkes og kultur- og egenarten bibeholdes.

Målgruppe (hvem)

Øboerne

Succeskriterier

- Oprettelse af fællesskab på tværs af øerne via fællesarrangementer og koordinering og erfaringsudveksling øerne imellem.

Igang sætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

Øvrige aktører

- Øhavsmuseet Faaborg, repræsentanter fra de lokalhistoriske foreninger, andre foreninger på øerne og de øvrige øboere.

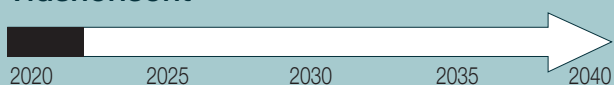
Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

Tidshorisont

Projekt 14: Bedre kultur-rammer på Avernakø

Formål (hvorfor)

Forbedre betingelserne for kulturlivet på øen og i særdeleshed kunstforeningen, der mangler fysiske rammer, ligesom Avernakø Forsamlingshus, der som øens nuværende kultursamlingspunkt, også savner plads.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Det ønskes at gennemføre en forundersøgelse af mulighederne for at etablere et kulturhus på Avernakø i relation til en eksisterende, foreningsejet bygning. Kunstforeningen ønsker et sted, hvor de kan vise eventuelle årlige sommerudstillinger. Derfor ønskes der et samarbejde med andre foreninger, f.eks. forsamlingshuset, hvor muligheden for at etablere en facilitet med mulighed for både beboerarrangementer, udlejning og udstillinger af bl.a. kunstforeningen vil være realistiske og medvirkende til at højne kulturmulighederne på øen. En sådan facilitet i forlængelse af forsamlingshuset vil også være relevant for Lokalhistorisk forening for Avernakø og Korshavn, hvis formål er at bevare kulturarven.

Der skal således undersøges nybyg vs. ombyg eller overtagelse af eksisterende faciliteter (såsom Det Gamle Mejeri), udpeges mulige placeringer, udarbejdes kravspecifikationer og udarbejdes projektforslag. Her kan med fordel ses på lignende projekter rundt omkring i landet, hvor der kan hentes inspiration.

Etablering af en facilitet vil skabe et samlingssted på Avernakø, hvor der kan arbejdes, udstilles, afholdes workshops mv., og som ligeledes kan tiltrække besøgende og turister.

Målgruppe (hvem)

Beboere, besøgende, turister mv.

Succeskriterier

- At forundersøgelsen skaber mulighed for at søge midler til projektet og fører til etablering af et kulturhus/facilitet på Avernakø

Igangsætter

- Beboerforeningen på Avernakø

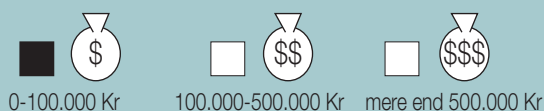
Øvrige aktører

- Øboerne på Avernakø. Der nedsættes en gruppe med repræsentanter fra f.eks. Avernakø Beboerforening, Avernakø Forsamlingshus og Avernakø/Korshavn Kunstforening.

Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Økonomi

DKK 0-100.000- forundersøgelsen.

Til selve etableringen af faciliteten kan der søges midler via fonde mv.

Tidshorisont

Forundersøgelsen gennemføres i 2020.

Projekt 15: Bedre idræts-rammer på Lyø

Formål (hvorfor)

Forbedre betingelserne for idrætslivet og i særdeleshed rammerne for idrætsforeningen, husmorforeningen og ældreklubben på øen.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Det ønskes at gennemføre en forundersøgelse af mulighederne for at etablere en indendørs idrætsfacilitet på Lyø – gerne i foreningsejet regi. Der skal undersøges nybyg vs. ombyg eller overtagelse af eksisterende faciliteter, udpeges mulige placeringer, udarbejdes kravspecifikationer og udarbejdes projektforslag. Her kan med fordel ses på lignende projekter rundt omkring i landet hvor der kan hentes inspiration.

Etablering af en idrætsfacilitet vil skabe et samlingssted på Lyø, hvor man kan mødes omkring bevægelse og motion.

Målgruppe (hvem)

Beboere på Lyø

Succeskriterier

- At forundersøgelsen skaber mulighed for at søge midler til projektet og fører til etablering af en idrætsfacilitet på Lyø.

Igangsætter

- Beboerforeningen på Lyø

Øvrige aktører

- Øboerne på Lyø. Foreninger på Lyø, f.eks. Beboerforeningen, Idrætsforeningen og Ældreklubben.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

DKK 0-100.000- for forundersøgelsen.

Til selve etableringen af idrætsfaciliteten kan der søges midler via fonde mv.

Tidshorisont

Forundersøgelsen gennemføres i 2020.

Tema Erhverv og turisme

Handlinger, der kan understøtte visionen

Oprettelse af erhvervsforening.

Oprettelse af fællesskab på tværs af øerne for de erhvervsdrivende. Formålet er at forbedre erhvervsbetingelser for små enheder med fokus på netværksskabelse, kortlægning af udbud og priser, mulighed for kollektive strategier for markedsføring.

Udvikling af ø-turismen.

Formulering af erhvervsvækststrategi og destinationsudvikling med henblik på ø-kvaliteter i relation til Geopark Det Sydfynske Øhav, naturturisme og Øhavsmuseet Faaborg. Konzeptualisering af de blå og grønne ressourcer (kajak, standup paddling, kitesurfing, lystfiskeri etc.). Formålet er at hjælpe de private aktører og pop-up-erhverv på vej, både i forhold til udbuddet til turisterne, men også som bosætningsfremstød.

Oprettelse af fælles ø-fond.

Oprettelse af fælles fond, der kan yde støtte og være finansieringsmulighed for lokale erhverv. Formålet er at styrke erhvervslivet lokalt og give levedygtigheder til iværksætterne.

Temalokalplan for Lyø.

Skab en temalokalplan på Lyø, hvor erhvervslivet begrænses af den eksisterende lokalplan. Udvikle og fremtidssikre landsbyen på udvalgte steder i forhold til både vækst og energiforsyning. Formålet er at skabe bedre betingelser for både erhverv og bosætning.

Produktionshus på Lyø.

Anlæg af en produktionsfacilitet eller et slagtehus på Lyø. Formålet er at give muligheder til de små selvstændige producenter og samtidigt forstærke øens fødevarer-brand.

Havneforskønnelse og -optimering af Avernakø Havn.

Højvandssikring af Avernakø Havn. Forbedring af havnefaciliteter. Udvidelse af caféens faciliteter.

Afskærmning af affaldsplads. Formålet er at skabe bedre vilkår for erhverv og turisme på havnen, via en forskønnelses- og optimeringsindsats.

Læmole på Bjørnø.

Etablering af læmole omkring Bjørnø havn. Formålet er at skabe bedre betingelser for sejlerturneringen og derved støtte økonomiskabelse på øen.

Bjørnø Kildevand.

Etablering af kildevandstapperi i Bjørnø Vandværk. Formålet er at lave en foreningsejet fortsættelse på det nu lukkede Bjørnø Vandværk, der kan skabe vækst på øen og brande Bjørnø udadtil.

Havproduktion.

Udvikling af produktionsformer som dyrkning af tang, aqua kolonihaver og muslingefarme. Formålet er at hjælpe med at skabe en bæredygtig fødevarerproduktion med et stort vækstpotentiale og en stærk brandingværdi.

Multifunktionel jordfordeling.

Bytning af jord mellem landmænd så deres jord kommer til at ligge bedre omkring produktionsbygningerne og deres behov for ekspansion eller nedtrapning tilgodeses samtidig med, at der også tænkes nye naturområder, skovrejsning, grundvandsbeskyttelse, stier mv. ind i jordfordelingen. Formålet er at styrke landbruget samtidig med at øernes natur, miljø- og landskabsværdier bevares og styrkes og der skabes nye rekreative muligheder for beboere og turister.

Forbedring af den digital infrastruktur. Etablering af bredbånd på småøerne og udvidelse af den øvrige digitale infrastruktur. Formålet er at skabe bedre muligheder for hjemmearbejdspladser og erhverv, der benytter sig af digitale løsninger.

Lyø, Hestevognskørsel

Projekt 16: Oprettelse af erhvervsforening

Formål (hvorfor)

Erhvervslivet på de tre øer består af småproducenter, som har behov for et fællesskab. De enkelte virksomheder på de tre øer kan få mere ud af det ved at samarbejde med hinanden og ved at samarbejde om salg og markedsføring på fastlandet. Der er også behov for et fællesskab for at kunne gøre gode ideer til virkelighed. Der skal derfor oprettes en erhvervsforening, som kan samle og understøtte erhvervslivet på de tre øer.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

En erhvervsforening kan helt konkret hjælpe landbruget med samarbejdsaftaler om høsthjælp, husbond afløsning, oprettelse af maskinfællesskaber mv., ligesom erhvervsforeningen kan være tovholder på udvikling af nye muligheder, der opstår ved et tættere samarbejde om forædling af de fødevarer, der produceres på de tre øer. Det kan f.eks. arbejdes videre med idéer om etablering af gårds slagterier, gårdmejerier og bryggerier på baggrund af leverandøraftaler med flere landmænd, etablering af fælles salgskanaler, udvikling af et fælles varemærke osv.

Inden for turisme kunne erhvervsforeningen f.eks. bidrage med at udvikle pakketilbud, hvor flere turismevirksomheder indgår, og planlægge og skaffe midler til destinationsudvikling. Over for iværksættere kan erhvervsforeningen hjælpe til med at motivere, skabe kontakter og netværk omkring iværksætteren, være dialogpartner om forretningsplanen og skabe kontakter, der kan hjælpe iværksætteren videre.

Erhvervsforeningen skal også stå for kontakt til Faaborg-Midtfyn Kommune, sikre at virksomhederne får hurtig og effektiv vejledning, hjælp til at søge om tilladelser mv. og være bindeled til kommunens erhvervskontor og planafdelingen. Erhvervsforeningen kan også løbende arbejde på at forbedre rammevilkår og vækstbetingelser for de erhvervsdrivende på øerne og tage de nødvendige diskussioner om konkurrenceforholdet og ydelsesudbuddet mellem de private erhvervsdrivende og de mere visionære og entreprenante foreningsforetagender. Erhvervsforeningen vil, som det fremgår af det følgende, få en central rolle i videreførelsen af de øvrige erhvervsinitiativer.

Målgruppe (hvem)

Virksomheder og foreningsforetagender på de tre øer samt potentielle iværksættere.

Igangsætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

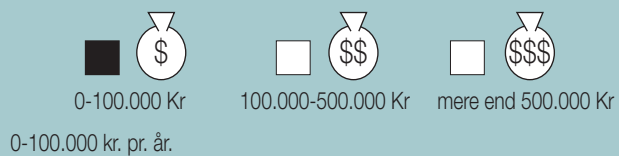
Øvrige aktører

- Faaborg- Midtfyn Kommunes ø-udvalg og erhvervskontoret. Øernes Fødevarerfællesskab.

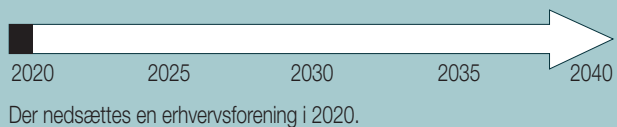
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

Tidshorisont

Projekt 17: Udvikling af ø-turismen

Formål (hvorfor)

Der har været vækst i turismen de senere år, og der er udsigt til at væksten vil fortsætte. Øerne kan tilbyde noget helt specielt. Det er formålet at udnytte den stigende interesse til at skabe grobund for vækst i turismeerhvervet, stimulere produktudviklingen, få nye iværksættere i gang og i sidste ende skabe flere gode jobs på øerne, som også kommer de fastboende til gode og giver grundlag for øget bosætning.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Ideen er, at konceptualisere og udbygge den specielle ø-turisme, der både kan eksistere i og udenfor højsæsonen. Udviklingen vil indebære destinationsudvikling i form af investeringer i færgekapacitet, lystbådehavnene, legepladser, servicebygninger, salgssteder, stier mv. med øje for både det private, offentlige og folkeejede (foreninger). Derudover vil en delindsats være at lave en undersøgelse eller kortlægningsanalyse af turismen på øerne, som fokuserer på, hvem turisterne er, hvad de kommer efter, og hvor mange de er. Analysen kan danne grundlag for en bredere indsats på området og samtidig fungere som oplæg til de erhvervsdrivende, der ved låntagning kan have brug for dokumentation af turismens potentiale.

Ø-turismen kan også udvikles ved konceptdannelse, bestående af uge- og eller weekendpakker med alt inkluderet til SIG (special interest groups), som lejrskoler, jægere, lystfiskere, naturfolk, surfere, kitesurfere, mountainbike, etc. Uddannelse og naturskoler kunne også indgå i udviklingen. Der kan arbejdes med koncepter, der appellerer til både "shelterniveau" og "luksusniveau" afhængigt af, hvad temaet er, og hvad gæsternes krav er til komfort. Endelig kunne man også som del af indsatsen undersøge muligheden for uddannelsessamarbejder rundt omkring i Danmark, hvor ø-iværksætteri var et tema: Hvordan skal man ideelt drive forretning på en ø? Hvordan ser ens "årshjul" ud, som selvstændig på en ø? Hvad skal man lave om vinteren, hvis det kun er om sommeren, at pengene kan tjenes? Mange har sikkert en drøm om at blive selvstændige erhvervsdrivende, men hvor kan de gå hen og blive klædt ordentlig på, få inspiration mv.? Et sådant uddannelses-

og kompetencegivende forløb har tidligere været lavet i regi af Sammenslutningen af Danske Småøer, men det kunne lige såvel også være i samarbejde med Fremtidsfabrikken i Rudme. Alt i alt ville det styrke erhvervsudviklingen på småøerne, hvis man kunne gå ind og fagligt understøtte iværksætteriet og iværksætterne med kompetencegivende kurser, destinationsudvikling, inspiration, erfaringer mv.

Initiativet vil styrke turismen og udbrede turistsæsonen, men det vil også virke som et bosætningsfremstød, fordi det kan lokke nye, entreprenante tilflyttere til, som ønsker et liv på landet som selvstændig og i kontakt med naturen.

Målgruppe (hvem)

Turistvirksomheder inden for overnatning, spisesteder mv. og foreninger relateret til turismen.

Igangsætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

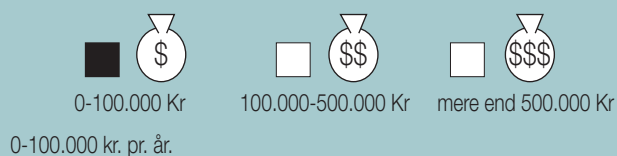
Øvrige aktører

- Erhvervsforeningen, Faaborg-Midtfyn Kommunes ø-udvalg og erhvervskontoret, Visit Faaborg samt Naturturisme I/S og Geopark Det Sydfynske Øhav.

Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

Tidshorisont

Der nedsættes et erhvervsfællesskab i 2020, som sætter en udviklingsproces i gang i samarbejde med turismeerhvervet og turismerelaterede foreninger.

Projekt 18: Oprettelse af fælles ø-fond

Formål (hvorfor)

På øerne kan det være vanskeligt at låne til udvikling af erhvervslivet hos pengeinstitutter og kreditforeninger. Samtidigt er renten meget lav, og det er svært for private og virksomheder at få afkast på investeringer. Formålet er at oprette en form for Ø-fond, der kan hjælpe til med finansiering til erhvervsudvikling.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Oprettelsen af en fælles Ø-fond skal kunne hjælpe erhvervsudviklingen på øerne ved at give lån til mellemfinansiering, give lån eller stille garantier for lån. Ø-fonden skal f.eks. kunne hjælpe med generationsskifte af virksomheder eller hjælpe, når eksisterende virksomheder har behov for at investere i produktudvikling, indkøb af maskiner og udstyr, udvidelse af bygninger mv. og med støtte til iværksættere. Som indskydere af kapital viser eksempler andre steder fra, at det først og fremmest er lokale eller personer med relationer til lokalområdet, der ønsker at investere. På de tre øer vil det derfor være nærliggende at starte med at søge indskydere blandt beboerne på øerne, blandt fritidsboligejerne og blandt andre med relationer til øerne. Mulighederne for investeringer via crowdfunding kunne også være en mulighed, ligesom der er forskellige former for landbrugsstøtteordninger og støttemuligheder til turismen samt muligheder for at søge fonde om støtte til destinationsudvikling, konceptudvikling mv.

Målgruppe (hvem)

Virksomheder med planer om vækst, der kræver investeringer, samt iværksættere med investeringsbehov.

Igang sætter

- Beboerforeningerne i fællesskab

Øvrige aktører

- Erhvervsforeningen, lokale pengeinstitutter, private investorer, fonde mv.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

I startfasen vil der være udgifter til advokat mv. til rådgivning og oprettelse af fonden, og der vil løbende være omkostninger i forbindelse med drift af fonden til f.eks. vurdering af ansøgninger om mellemfinansiering, lån eller garantistillelse, til papirarbejdet ved oprettelse af lån, opkrævninger, inddrivelse af gæld mv. Det er svært at vurdere økonomien mere konkret.

Tidshorisont

Der nedlægges en erhvervsforening i 2020, som sætter en proces i gang med at undersøge mulighederne for at oprette en fond og skaffe indskudskapital.

Projekt 19: Temalokalplan for Lyø

Formål (hvorfor)

Formålet med en temalokalplan for erhverv på Lyø er, at erhvervsliv og borgere i dag oplever, at den eksisterende lokalplan begrænser udviklingsmulighederne. Der er behov for en ny lokalplan, som giver muligheder, hvor den eksisterende bevarende lokalplan begrænser udviklingsmuligheder på en uhensigtsmæssig måde.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der er behov for at ændre den bevarende lokalplan for Lyø by, hvor udviklingen har vist, at der er uhensigtsmæssigheder.

Eksempelvis går lokalplangrænsen tværs gennem produktionsbygningerne på flere landbrug, og det gør det besværligt for landmændene at bygge nyt og ændre de eksisterende bygninger.

Et andet eksempel er, at den bevarende lokalplan ikke giver mulighed for at opsætte solceller eller solfangere på tagene. Det var ikke aktuelt, dengang lokalplanen blev udarbejdet, men i dag er der stor interesse for at opsætte solceller, og begrænsning af klimapåvirkningen ved energiforsyning er blevet et vigtigt samfundsspørgsmål. Der er derfor også behov for, at mulighederne for solceller og solfangere vurderes, og at der bliver åbnet muligheder, hvor det kan forenes med bevaringshensynene og andre interesser.

Opgaven vil være at revurdere den gældende lokalplan for Lyø by set i forhold til landmændenes og andre erhvervsgruppers muligheder for at udvikle deres produktionsbygninger samt privates muligheder for at opsætte solceller eller solfangere og i øvrigt give lokalplanen et serviceeftersyn. Tilpasningen af den gældende lokalplan kan ske på forskellige måder. En mulighed vil være at udarbejde en temalokalplan, som ændrer de dele af den gældende lokalplan, som ikke mere er hensigtsmæssige.

Målgruppe (hvem)

Grundejerne i Lyø by, som er berørt af den bevarende lokalplan.

Igangsætter

- Beboerforeningen på Lyø

Øvrige aktører

- Faaborg Midtbyn Kommune. Kommune gennemfører ændringen af den gældende lokalplan i dialog med de berørte.

Effekt

I forhold til handlingsplanens hovedformål

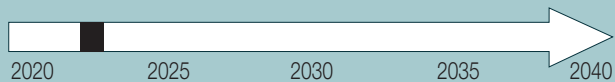

Økonomi

0-100.000 kr. til udarbejdelse af temalokalplan.

Tidshorisont

Tilpasning af den bevarende lokalplan for Lyø by vil kunne gennemføres på omkring et år fra start til endelig vedtagelse og igangsættes, men ventes først påbegyndt i 2022

Projekt 20: Produktionshus på Lyø

Formål (hvorfor)

Formålet med projektet er at undersøge mulighederne for et fælles produktionshus for landmændene på Lyø og at få lagt en plan for, hvordan produktionshuset kan realiseres.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Fødevarereproducenterne på Lyø har dannet en forening, som arbejder med planer om at etablere et fælles produktionshus. Der tænkes i første omgang på et mindre slagteri, som kan aftage dyr fra øens landbrug og stå for slagting og forædling, så værditilvæksten fra råvare til færdigt produkt bliver på øen og skaber lokale arbejdspladser og indtjening.

Opgaven vil i første omgang handle om at støtte op om landmændenes initiativ og få undersøgt, hvordan ideen om et produktionshus kan realiseres. En række spørgsmål skal besvares. Hvor mange landmænd står bag initiativet? Kan det også bredes ud til Bjørnø og Avernakø? Hvor mange dyr kan landmændene levere ind til slagteriet? Hvor langt i produktionskæden skal slagteriet gå? Skal det f.eks. også stå for forædling til færdige produkter, og skal slagteriet inkludere en gårdbutik? Er der særlige ø-specialiteter, som slagteriet kunne satse på, eller noget andet der gør, at produkterne vil kunne få en højere værdi? Hvor stor vil produktionen kunne blive? Hvor meget forventes det, at der vil kunne sælges lokalt til fastboende og til turister, hvis slagteriet kombineres med en butik? Hvor skal overskydende produktion sælges? Kan salg af slagteriets egne produkter suppleres med salg af andre produkter fra øerne? Hvordan forventes indtægterne at blive med den produktion og det salg, der planlægges? Hvad vil investeringen være for at få et slagteri op at køre med moderne faciliteter og opfyldelse af myndighedskrav til håndtering af fødevarer? Hvordan bliver driftsudgifterne? Hvor mange skal ansættes? Hvad vil lønomkostningerne og øvrige driftsomkostninger være? Hvordan ser den samlede økonomi ud? Hvem er interesserede i at eje og investere i slagteriet?

I første omgang er der behov for at få lavet en business case for et slagteri for at finde ud af, hvad økonomien i det vil være, og hvad der skal til for, at det bliver en god

forretning samt at finde en ejer - og investorkreds, som kan gå videre med projektet.

Målgruppe (hvem)

Fødevarereproducenter på Lyø og eventuelt også fødevarereproducenter på Avernakø og Bjørnø.

Igangsætter

- Beboerforeningen på Lyø

Øvrige aktører

- Lyø Fødevarerfællesskab, Faaborg Midtlyn Kommune.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	☆	☆	☆
Sikre en varieret demografi	★	★	★	☆	☆
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	☆	☆

Økonomi

100.000-500.000 kr. til en businesscase i samarbejde med Foreningen af fødevarereproducenter på Lyø, som inkluderer en afklaringsproces.

Tidshorisont

Der udarbejdes en business case i 2020.

Projekt 21: Havneforskønnelse og -optimering på Avernakø

Formål (hvorfor)

Avernakø og Korshavn havne har behov for en række forbedringer både for at kunne blive sikret mod stigende vandstand og for at kunne tilbyde brugere bedre faciliteter og i det hele taget få et løft.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Havnene på Avernakø har behov for flere forbedringer. Der er behov for højvandssikring af havnen ved færgen, og der er et generelt behov for forskønnelse og bedre havnefaciliteter på Korshavn. Der er behov for udvidelse af cafeens faciliteter og for bedre afskærmning af havnens affaldsplads på Avernakø Havn.

Forbedring af Avernakø's havne vil i første omgang handle om at få et overblik over behovet for forbedringer, at få udarbejdet en helhedsplan for havneområderne, og at få prissat investeringsbehovet for de enkelte dele, så der foreligger et samlet beslutningsgrundlag at gå videre med. Helhedsplanen udarbejdes i dialog med havnernes brugere og med erhvervsliv og borgere på Avernakø.

Målgruppe (hvem)

Ø-færgen, lystbådehavnen og andre brugere af havnen samt borgere og erhvervsliv på Avernakø.

Igangsætter

- Beboerforeningen på Avernakø

Øvrige aktører

- Avernakø Bådehavn, Faaborg Midtfn Kommune.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

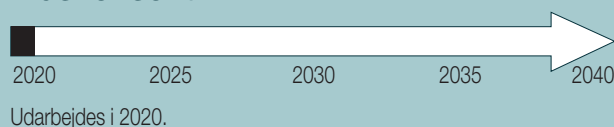
Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

100-500.000 kr. for en helhedsplan med overslag over investeringsbehov.

Tidshorisont

Projekt 22: Læmole på Bjørnø

Formål (hvorfor)

Formålet med projektet er at få etableret en læmole omkring Bjørnø Havn for at skabe bedre betingelser for sejler turismen og derved støtte økonomiskabelse på øen.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

En læmole omkring Bjørnø Havn vil gøre det lettere at besejle havnen, og antallet af bådepladser kan udvides. De få bådepladser, der er på havnen i dag, er ofte fuldt optaget. En læmole og flere bådepladser vil give mulighed for flere gæstesejlere og skabe positive effekter på øen.

Der er i første omgang behov for at få lavet en helhedsplan for en læmole omkring havnen, som også inkluderer mulighederne for flere bådepladser og eventuelt bedre faciliteter og rekreative muligheder på havnen samt at få prissat investeringsbehovet for de enkelte dele, så der foreligger et samlet beslutningsgrundlag at gå videre med. Helhedsplanen udarbejdes i dialog med havnens brugere og med erhvervsliv og borgere på Bjørnø.

Målgruppe (hvem)

Bjørnøfærgen, havnen og andre brugere af havnen samt borgere og erhvervsliv på Bjørnø.

Igang sætter

- Beboerforeningen på Bjørnø

Øvrige aktører

- Bjørnø Bådelaug, Faaborg Midtfyn Kommune.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

100-500.000 kr. for en helhedsplan med overslag over investeringsbehov.

Tidshorisont

Helhedsplan udarbejdes i 2022.

Projekt 23: Bjørnø Kildevand

Formål (hvorfor)

Omdannelse af det nu nedlagte Bjørnø Vandværk til et kildevandstapperi, der kan være med til at brande øen, og hvis overskud kan ligge til grund for en investeringsfond, der kan understøtte fælles ø-fond initiativet.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Bjørnø Vandværk blev etableret som foreningsejet vandværk i 1998 men er i dag lukket efter, at vandværket har været drevet af frivillige kræfter i 20 år.

Vandværket blev oprettet af beboerne på Bjørnø, der igennem de mere end 20 år har lagt særdeles mange kræfter i først arbejdet med etableringen og derpå med at stå for driften af det lille vandværk.

Intensionen med at etablere Bjørnø Kildevand er, at videreføre og vedligeholde vandværkets kapacitet, men på en ny måde, der både kan være rentabel, skabe overskud til gavn for andre projekter og være med til at brande øen udadtil.

Vandværkets bygninger og borerer skal fortsat drives af en forening, men i stedet for at forsyne øen med vand skal foreningen aftappe vandet med henblik på salg. Overskuddet fra salget skal enten indgå i en egen ø-fond, som skal kunne give låne til erhvervsdrivende på Bjørnø, der mangler finansieringsmuligheder, eller indgå i det større projekt om en fælles ø-fond på tværs Avernakø, Bjørnø og Lyø. Produktet, Bjørnø Kildevand, skal sælges ud af øen og være med til at brande og skabe opmærksomhed omkring livet på Bjørnø.

Til formålet er oprettet en ny forening, "Bjørnø Kildevand", der fortsætter vandværksforeningens arbejde med at passe og vedligeholde vandværket samt at drifte tapperi og salg

Målgruppe (hvem)

Udenøs salg, lokalt salg og supermarkeder.

Igangsætter

- Beboerforeningen på Bjørnø

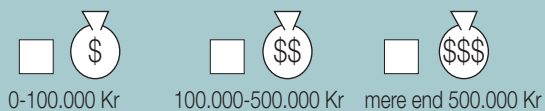
Øvrige aktører

- Foreningen "Bjørnø Vandværk", andre øboere og virksomheder, der ønsker at støtte op om arbejdet med at generere midler til en fælles ø-fond.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

I startfasen vil der være udgifter til advokat mv. til rådgivning og oprettelse af fonden, og der vil løbende være omkostninger i forbindelse med drift af fonden til f.eks. vurdering af ansøgninger om mellemfinansiering, lån eller garantistillelse, til papirarbejdet ved oprettelse af lån, opkrævninger, inddrivelse af gæld mv. Det er svært at vurdere økonomien mere konkret.

Tidshorisont

Foreningen "Bjørnø Kildevand" etableres efteråret 2019, og sætter arbejdet i gang med udformning af vedtægter, med henblik på overtagelse af det tidligere "Bjørnø Vandværk", der pt ejes af FFV, der overtog vandværket maj 2018.

Projekt 24: Havproduktion

Formål (hvorfor)

Formålet med projektet om havproduktion er at undersøge mulighederne for at etablere havproduktion i farvandet omkring de tre øer.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Produktion af fødevarer til havs er i vækst og dækker en række forskellige produktionsformer som f.eks. havdambrug, opdræt af muslinger og østers og produktion af tang. Der foregår løbende forskning, udvikling og afprøvning af produktion af nye arter, bedre teknologier og nye metoder. Havproduktion er et område i udvikling og har et stort potentiale både som mad til os mennesker og som foder til dyr. Tang har f.eks. vundet indpas på middagsbordet i løbet af få år, og en stigende del af de fisk og skaldyr, vi spiser, kommer fra opdræt. For tiden testes det bl.a. om tilsætning af tang til kvægfoder kan være med et at nedsætte udslippet af metan fra køer og dermed begrænse landbrugets klimapåvirkning. Hvis det viser sig bæredygtigt, så vil produktion af tang have et stort potentiale.

Det er nærliggende at tænke, at farvandet omkring de tre øer kunne egne sig til havproduktion af fødevarer i en eller anden form. Spørgsmålet er hvad øhavet egner sig til, og hvad der kunne være kommerciel basis for at gå videre med.

Et projekt om havproduktion i farvandet omkring de tre øer vil i første omgang handle om at få afklaret, hvad farvandet egner sig til, og om en kommerciel produktion umiddelbart vurderes som bæredygtigt. Der er derfor i første omgang behov for et afklaringsarbejde i samarbejde med eksperter på området. Der er en række ministerier, foreninger, organisationer og videns institutioner at søge samarbejde med som f.eks. Miljø- og Fødevareministeriet, Landbrug & Fødevarer, AquaCircle, der er et videntcenter, som understøtter og videreudvikler recirkulationsteknologi i akvakultur, og Dansk Skaldyrcenter, som er en del af DTU Aqua og arbejder i produktion i de kystnære farvande med særlig fokus på skaldyr.

Målgruppe (hvem)

Interesserede i at starte havproduktion med base på de tre øer.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Erhvervsforeningen, Faaborg-Midtfyn Kommune og eksperter på området.

Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

100-500.000 kr. for en ekspertafklaring af mulighederne.

Tidshorisont

Ekspertafklaring udarbejdes i 2021.

Projekt 25: Multifunktionel jordfordeling

Formål (hvorfor)

Formålet med multifunktionel jordfordeling på de tre øer er at hjælpe landmændene samtidig med, at de tre øer opnår gevinster for natur og miljø og nye rekreative muligheder for beboere og turister.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

Der blev i tørkepakken fra 2018 afsat 150 mio. kr. til gennemførelse af multifunktionel jordfordeling. Traditionel jordfordeling handler om, at landmændene bytter jord, så jordstykkerne kommer til at ligge mere samlet omkring landbrugsbygningerne, og om at landmænd, der ønsker at ekspandere, får mere jord, og landmænd, der trapper ned, får mindre jord. Ideen med multifunktionel jordfordeling er at opnå flere gevinster under en jordfordeling. Eksempelvis vil udtagning af lavbundsarealer som produktionsjord kunne nedbringe CO₂ udslippet fra landbruget, ligesom en multifunktionel jordfordeling kan skabe nye naturværdier, nye rekreative muligheder, nye stiforbindelser og grundvandsboringer kan beskyttes. Landmændene, der afgiver jorden, kan tilbydes andre arealer, som er mere dyrkningssikre og medfører mindre CO₂-udslip. For landmændene kan multifunktionel jordfordeling dermed føre til, at landbrug med intensiv drift får bedre og mere dyrkningssikre jorder tæt på produktionsbygningerne. Det kan også blive mere rationelt og rentabelt at være ekstensiv landmand, når arealer, hvor der skal laves naturpleje, bliver samlet. Mere natur og flere rekreative muligheder vil være til fordel for de lokale og for turismen.

Der arbejdes for tiden med at udmønte tørkepakken i en bekendtgørelse om, hvem og hvordan multifunktionel jordfordeling skal gennemføres. Det forventes, at det bliver kommunerne, der får opgaven med at søge om multifunktionel jordfordeling. Første fase i et projekt vil være at afklare om, der er behov og interesse for at søge om multifunktionel jordfordeling. Matrikelkortene viser, at der er en kompleks ejendomsstruktur med mange små jordstykker på især Lyø og Avernakø. Landboforeningen vil være en naturlig samarbejdspartner i både ansøgnings- og gennemførelsesfasen.

Der arbejdes på at se de 150 mio. kr. i tørkepakken

som en første runde, der skal lægge op til en langt mere ambitiøs jordreform, hvor landbrugsarealerne i Danmark som helhed lægges om, så de opfylder hensyn til både landbrugserhvervet og til klima, miljø, natur og lokalbefolkningen.

Det sidst nye er, at det i finansloven for 2020 er aftalt, at der skal afsættes 200 mio. kr. om året i 10 år til formålet-

Målgruppe (hvem)

Landmændene på de tre øer og beboerne på de tre øer generelt.

Igang sætter

- Beboerforeningerne på hver ø

Øvrige aktører

- Faaborg Midtfyn Kommune, den lokale landboforening.

Effekt | I forhold til handlingsplanens hovedformål

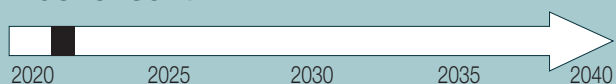
Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	★	★	★

Økonomi

0-100.000 kr. pr. år. for en ansøgning om multifunktionel jordfordeling med en indledende proces med landmændene (landboforeningen) og en afklaring af, hvad målene for den multifunktionelle jordfordeling skal være, hvilke gevinster det forventes, der vil kunne opnås, og om der er lokal opbakning til et projekt.

Tidshorisont

Ansøgning, når staten åbner for puljen for ansøgninger.

Forslag til fonde og øvrige ansøgningsmuligheder: Landdistriktpuljen, LAG-ordningen, Lokale- og anlægsskuffonden, Friluftsrådet, Nordea Fonden, Tryk Fonden, Real Dania, Statens-tilskudspuljer.dk, fonde.dk.

Projekt 26: Digital infrastruktur

Formål (hvorfor)

Projektet handler om at få udrullet fibernet på Avernakø og Lyø, for at få etableret en mere fremtidssikret og erhvervsorienteret digital infrastruktur på øerne. På Bjørnø er fibernet allerede etableret.

Beskrivelse (Hvad + hvordan)

På småøerne er der i dag en stigende efterspørgsel på digital infrastruktur, der matcher den der er tilbudt på fastlandet. Det gælder både tv, internet og fastnet såvel som almindelig mobildækning. En udrulning af fibernet på øerne til at understøtte og imødekomme de stigende krav, vil ikke kun tilgodese bosætningen og hverdagslivet for mange indbyggere men også erhvervslivet og iværksætteriet.

Man har tidligere haft projekter i samarbejde med bl.a. Energi Fyn om etablering af bredbåndsforbindelser på Lyø og Avernakø. Disse projekter var gjort mulige i kraft af statens bredbåndspulje, som ydede tilskud til husstande med særligt dårlig internetforbindelse. Projekterne med udrulning af fibernet på Avernakø og Lyø er foreløbigt ikke lykkedes og har været gentaget et par gange, grundet at for få husstande ønsker at koble sig på (med den dertilhørende egenbetaling). På Bjørnø var etablering af fibernet og tilkobling til samtlige husstande gratis takket været TCD.

Projektet med digital infrastruktur på Avernakø og Lyø handler således om at lave en forundersøgelse, der har til formålet at afdække, hvordan man i fremtiden kan arbejde med at etablere bredbåndsservice på øerne.

Målgruppe (hvem)

Beboere på småøerne.

Igangsætter

- Beboerforeningerne på Avernakø og Lyø

Øvrige aktører

- Iværksættere, erhvervsforeningen, Energi Fyn.

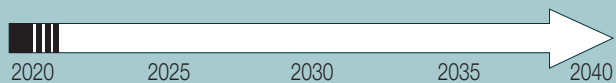
Effekt I forhold til handlingsplanens hovedformål

Øge bosætningen	★	★	★	★	★
Sikre en varieret demografi	★	★	★	★	★
Skabe yderligere erhvervs- og turismeudvikling	★	★	★	★	★
Udbygge samarbejdet på tværs af øerne	★	★	☆	☆	☆

Økonomi

Tidshorisont

Projektets indsats skal påbegyndes i starten af 2020, således at den rette strategi for udrulning af bredbåndsprojektet kan lægges op til en eventuel fornyelse af bredbåndspuljen i det kommende år eller i fremtiden.

Projektet kan herefter arbejde videre med alternative måder at leve op til energistyrelsens krav og tilskudsberettigelse.

Initiativer | Samlet overblik

Bosætning

1. Flere, bedre og varierede byggegrunde
2. Nedsættelse af bosætningsgrupper
3. Indslusnings- eller prøveboliger
4. Aktivering af eksisterende bygningsmasse
5. Opførelse af lejeboliger

Mobilitet og transport

6. Færgekontaktudvalg
7. Smart overfart
8. Grøn transport og turisme
9. Adfærdskampagne
10. Øremærkede P-pladser

Natur, kultur og egenart

11. Formidling af natur, geologi og kulturhistorie
12. Aftale om vedligehold og etablering af stier
13. Kultur- og egenartsfællesskab mellem øerne
14. Bedre kultur-rammer på Avernakø
15. Bedre idræts-rammer på Lyø

Erhverv og turisme

16. Oprettelse af erhvervsforening
17. Udvikling af ø-turismen
18. Oprettelse af fælles ø-fond
19. Temalokalplan for Lyø
20. Produktionshus på Lyø
21. Havneforskønnelse og -optimering på Avernakø
22. Læmole på Bjørnø
23. Bjørnø Kildevand
24. Havproduktion
25. Multifunktionel jordfordeling
26. Digital infrastruktur

Bilag 1

Projekt- og procesbeskrivelse

Ljø. Revkrogen

Bilag 1 Projekt- og procesbeskrivelse

Inden blikket blev rettet mod øernes mange og spændende udviklingsmuligheder blev der samlet baggrundsviden ind, og borgere og erhvervsliv på de tre øer blev inddraget i en omfattende proces, der handlede om gennem flere trin at spore opgaven ind mod de vigtigste projekter og handlemuligheder, som indgår i handlingsdelen. Resultatet af det indledende arbejde er samlet op i rapporten "Opsamling – kortlægning og analyse – Avernakø, Bjørnø og Lyø", som kan findes på Faaborg Midtfyn Kommunes hjemmeside. Det anbefales alle, der interesserer sig for de tre øers udvikling at læse rapporten. Foruden facts om øerne indeholder den et væld af inspiration, ideer og forslag til øernes udvikling. Det følgende er et kort resumé.

Oversigt over aktiviteter året rundt

I projektets startfase blev der gennemført en række møder med beboerne på de tre øer. Under møderne blev der bl.a. lavet årshjul for at få et overblik over alt det, der sker gennem et år på de tre øer. Det gav et godt overblik og viste, at der faktisk sker meget mere, end man på forhånd kunne regne med. Der er stor travlhed i turistsæsonen og mange aktiviteter, men det er ikke sådan, at der ikke sker noget resten af året. Årshjulene viser, at der er aktiviteter på de tre øer fordelt over hele året.

Postkort med ønsker til fremtiden

Der blev også gennemført en større postkortanalyse. Borgerne på de tre øer fik mulighed for at sende postkort med beskrivelser af deres drømme for fremtiden. På Avernakø handlede de største ønsker om flere færgeafgange (tidlig morgenfærge og sen aftenfærge), flere beboere og gerne flere børnefamilier, mulighed for prøveboliger, hvor interesserede tilflyttere kan prøve olivet af, bedre muligheder for at udstykke byggegrunde,

Avernakø som økologisk ø, bedre netforbindelser, bedre hjemmepleje. De højeste ønsker på Bjørnø var at få en læmole og bedre bådfaciliteter, at få flere beboere, herunder flere børnefamilier til Bjørnø og muligheder for prøveboliger. Det Lyø-borgerne først og fremmest ønskede var, at få flere tilflyttere og gerne børnefamilier, at få et spisested, der har åbent hele året, at få flere færgeoverfarter, kortere sejltider og en senere afgang, Lyø som økologisk ø, at veje og træer langs vejene vedligeholdes bedre, at naturplejen forbedres, og at der bliver bedre stiforbindelser og bedre informationer om, hvad man kan opleve. Der er mange andre gode ideer og forslag til det fremadrettede arbejde, som blot ikke er blevet nævnt så tit, men der er samlet set et godt idekatalog til inspiration for det fremadrettede arbejde. Der er lidt variationer øerne imellem og nogle helt lokale ønsker, der er kommet frem, men det er også værd at bemærke, at bedre færgeforbindelser, flere beboere med vægt på flere børnefamilier og økologi, miljø og natur har høj vægt på tværs af de tre øer.

Uddybende interviews

Som opfølgning på postkortundersøgelsen blev der gennemført interviews med beboere, fritidshusejere, erhvervsdrivende, turister og gæster. Interviewene gav et dybtgående indblik i, hvad der ligger bag de mange gode ideer og forslag, der kom frem i postkortanalysen og har været meget brugbare som input til den fremadrettede del af helhedsplanen.

Temalørdag

På baggrund af al den viden og de mange gode ideer og forslag blev der gennemført en tematilørdag i oktober 2018. Første halvdel var afsat til inspirationssamtaler med eksperter ude fra inden for bosætning, turisme og fødevarerhverv. I anden halvdel var der gruppearbejde.

Ved dagens slutning fremlagde grupperne en række forslag til handlinger, der kan ses som en bearbejdning og uddybning af de ideer og forslag til handlinger, der var kommet ud af postkortanalysen og interviewene.

Facts om de tre øer

Som baggrund for inddragelsen af borgerne blev der gennemført en kortlægning med grundlæggende facts om f.eks. udvikling i indbyggertal, alderssammensætning, virksomheder, bymiljø, foreningsliv mv. De indsamlede facts er beskrevet for hver af de tre øer.

Bilag 2

Brug af love og regler til at fastholde
øerne som helårssamfund

Avernakø. Nordre Strand

Bilag 2 Brug af love og regler til at fastholde øerne som helårssamfund

Boliger, der overgår fra helårsbeboelse til fritidsbrug, er en medvirkende årsag til tilbagegang i befolkning, og når mængden af fritidsboliger, når over et vist niveau, så skaber det døde byer og udvander lokalsamfundet. Der findes forskellige love og regler, som det kan overvejes at bruge til at fastholde øernes boliger som helårsboliger.

Formålet er at få afklaret om de muligheder, der findes i gældende love og regler vil være hensigtsmæssige at indføre på de tre øer. Hvis det besluttes at indføre reglerne, så er det formålet at gøre det på baggrund af en god proces på de tre øer, og at få indsatsen organiseret, så den bliver effektiv.

Forskellige regler har til hensigt at sikre, at boliger reelt bliver beboet og kan være med til at sikre, at boliger på de tre øer fastholdes som helårsboliger.

Boligreguleringsloven indeholder en bopælspligt. En person, der ejer en helårsbolig, har pligt til at sørge for, at boligen er beboet i mindst 180 dage om året. Hvis ikke ejeren selv bor i boligen, har ejeren pligt til at leje boligen ud. Formål med loven er at undgå, at boliger står tomme i længere tid ad gangen, og den kan medvirke til at undgå affolkning og forfald i yderområderne og modvirke, at der opstår ferieboligområder i områder med helårsbeboelse. Undtaget fra bopælspligten er helårsboliger, der er sat til salg, nye boliger inde til de sælges første gang, helårsboliger, der tillades anvendt som ferieboliger af kommunen, samt flexboliger hvor kommunen efter ansøgning fra ejeren har tilladt, at boligen anvendes som fritidsbolig. Kommuneplanen eller en lokalplan kan bruges til at udpege de områder, hvor boliger skal betragtes og administreres som helårsboliger.

Reglerne fungerer på den måde, at hvis en helårsbolig står tom og ikke er sat til salg, skal ejeren inden 6 uger melde det til kommunen. Herefter kan kommunen anviser en boligsøgende til boligen, som ejeren har pligt

til at leje ud til. Hvis ejeren ikke melder boligen ledig, og kommunen finder ud af det, kontaktes ejeren. Hvis ejeren fortsat ikke sørger for, at boligen bliver beboet, så kan kommunen ende med at tvangsudleje boligen. I praksis begrænses boligreguleringslovens muligheder af, at det kan være vanskeligt for kommunen at finde ud af om en helårsbolig står tom, ligesom det er en kompliceret proces at tvangsudleje en bolig, og det kan være belastende for den boligsøgende, der sættes ind som lejer. Hvis det ikke lykkes for kommunen at finde en lejer inden 6 uger, så kan ejeren bruge boligen som fritidsbolig.

En lokalplan kan fastlægge, at boligerne i et område kun må benyttes til helårsbeboelse, men en lokalplan gælder kun fremadrettet. Kravet om helårsbeboelse gælder derfor ikke boliger, der har været anvendt som fritidsbolig, inden lokalplanen blev vedtaget. Pligt til helårsbeboelse i en lokalplan giver mulighed for at stoppe udlejning som feriebolig, men planloven giver ikke mulighed for at kræve, at ejeren rent faktisk bosætter sig i eller lejer boligen ud helårs. Ejeren kan lade boligen stå tom, men så vil kommunen have mulighed for at kræve udlejning af boligen gennem boligreguleringsloven.

Udlændinge og danskere, der ikke har haft bopæl i Danmark i sammenlagt 5 år, kan som udgangspunkt kun købe ejendomme i Danmark med tilladelse fra Justitsministeriet. Borgere fra EU-lande og EØS-lande (f.eks. Norge) er undtaget kravet om tilladelse og har ret til at købe en ejendom i Danmark, hvis bestemte krav er opfyldt, herunder at ejendommen skal være til brug for helårsbeboelse eller være en forudsætning for at rive selvstændig virksomhed eller levere tjenesteydelser i Danmark.

Boligreguleringsloven, planloven og reglerne om udlændinges køb af ejendom i Danmark giver forskellige muligheder for at opretholde boliger på de tre øer som helårsboliger, men lovene indeholder

også begrænsninger. De er ikke en garanti for, at alle helårsboliger rent faktisk bliver beboede helårs. Det er ikke enkelt at håndhæve reglerne, og der kan opstå uønskede virkninger for lokalsamfundet.

Håndhævelse af boligreguleringslovens regler om bopælspligt og en lokalplan med krav om helårsbeboelse forudsætter for det første, at kommunen ønsker at gå ind i det.

Beboerne på de tre øer må tage stilling til, om fordelene ved at indføre og håndhæve reglerne er større end ulemperne. Det er for det første vigtigt at overveje, om der reelt er tilstrækkelig efterspørgsel på boliger til helårsbrug. Hvis der ikke er tilstrækkeligt med købere, så kan konsekvensen blive tomme boliger, lavere huspriser, og boliger der efterhånden forfalder. Der er en særlig udfordring at forholde sig til med arvinger til boliger, som ikke kan beholde familieboligen, hvis reglerne bliver indført. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at en konsekvent håndhævelse af reglerne vil indebære øboernes aktive medvirken ved f.eks. at meddele kommunen, hvis der er mistanke om, at helårsboliger benyttes som fritidsboliger. Der er risiko for at indførelse og håndhævelse af reglerne kan føre til splittelse i lokalsamfundene og gå ud over forholdet til fritidsboligejerne. Det er derfor vigtigt, at en eventuel indførelse af reglerne sker på baggrund af en meget grundig proces på øerne, hvor der opnås bred accept af, at det er værd at bære ulemperne for at holde fast i, at øernes boliger er til helårsbeboelse, og at det handler om at bevare øerne som velfungerende helårssamfund.

Hvis det besluttes at indføre og håndhæve reglerne, så skal indsatsen på de tre øer organiseres for at blive effektiv. Der vil være behov for at vedligeholde en liste over personer, som gerne vil leje en bolig på øerne, og at de lokale holder øje med benyttelsen af helårsboligerne og meddeler mistanke om overtrædelser til kommunen.

Indsatsen kunne med fordel organiseres i en gruppe på tværs af de tre øer.

Målgruppen for indførelse af reglerne er beboerne på de tre øer, som må afgøre om fordelene ved at indføre reglerne er større end ulemperne, og om borgerne ønsker at være aktive medspillere i samarbejde med kommunen. Faaborg-Midtfyn Kommune skal beslutte at indføre reglerne og være klar til at håndhæve dem.

Succeskriteriet er i første omgang af få afklaret om reglerne skal indføres. Hvis reglerne indføres, så vil succeskriteriet være, at indsatsen bliver organiseret på øerne, og at mængden af helårsbeboede boliger fastholdes.

Bilag 3

Idekatalog

De samlede ønsker fra arbejdsgrupperne,
inspirationsdagen og cafemøderne

Lyø. Købmanden

Bilag 3 Idekatalog

Bosætning

- Kommunalt ansvar for at lovgivning bliver håndhævet i forhold til fritidshusbrug af helårsboliger
- Digital registrering af interesse for bosætning, i forbindelse med henvendelse lokalt
- Indslusningsboliger
- Formidling af byggegrunde og muligheden for at etablere sig skal formidles - gerne på skilte – midler til skilte
- Byfornyelsesmidler kan bringes i spil på øerne
- Boligreguleringsloven
- Penge fra salg af kommunal ejendom/grund på Avernakø bør geninvesteres lokalt – kommunens midler i forbindelse med salg af skolen kunne bruges til at opkøbe grunde, som kan lejes ud.
- Gerne dokumentation/ kortlægning af interesse. Argumenter for at overbevis boligforeningens generalforsamling hvordan vi kan dokumentere et behov
- Almene boliger
- Ældreboliger eller almennyttigt boligbyggeri? heri ligger også muligheden for ældreboliger
- Mere eller tilstrækkelig færge på nuværende tidspunkt? – Mere fart på pendlerafgange
- Dialog med Faaborg-Midtfyn Kommune om hvordan man kan skabe bedre muligheder for at bygge nyt på øerne, herunder med plads til/mulighed for både traditionelt/konventionelt byggeri såvel som mere alternative boformer ("Tiny House", husbåde o.l.). FMK bør udarbejde et politisk vedtaget administrationsgrundlag for bosætningen på Avernakø, Bjørnø og Lyø under

ambitionen om, at gøre plads til flere helårsindbyggere i fremtiden.

- Løbende registrering af interessen for at flytte til øerne, som bilag til både husejere, der står overfor at ville udleje og eller sælge, samt i forhold til efterspørgslen på ledige byggegrunde. Kan forordnes under listen over interesserede i bosætningsgruppen.
- Samarbejds erklæring, hvor kommunen anmodes om at udtrykke sin opbakning til byggeri af almennyttige boliger på øerne. Denne erklæring skal benyttes som dokumentation over for boligsekskabet.
- Faaborg-Midtfyn Kommune kan udarbejde et politisk vedtaget administrationsgrundlag for bosætningen på Avernakø, Bjørnø og Lyø
- Det der er vigtigst i forhold til bosætning, som situationen er nu, er få flere boliger på øerne. Der mangler simpelthen boliger.
- 1-2 frivillige på hver ø som interesserede kan henvende sig til for at blive skrevet på en liste. En liste hvor man løbende holder kontakten ved lige og selvfølgelig deler oplysninger, hvis der kommer nye boliger til salg eller hvis der er nyt i forhold til udstykning af byggegrunde mv.
- Kortlægning af eksisterende boligmasse - vi har snakket om at det kunne være relevant at kortlægge hvordan fordelingen af boliger er på de tre øer (lejeboliger, helårs, ældreboliger, sommerhus, flexboliger). Det kunne give et mere præcise billede af, hvordan fordelingen er, og måske være med til at starte en dialog blandt øboere om, hvordan vi sikre helårsbeboelse i fremtiden og undgå at ende som en sommerhus-ø.
- Dialog med kommunen - vi vil gerne indgå i dialog

med kommunen, om hvordan man kan skabe bedre muligheder for at bygge nyt på øerne. Herunder give muligheder for alternative boformer for eksempel "Tiny House", husbåde fx

- Dialog med Sammenslutningen af Danske Småøer ang. fritids- og flexboliger – har man en politik?
- Kontakt til andre øer - vi har snakket om at det kunne være interessant har snakke med nogle af de øer, hvor udviklingen går i den rigtige retning. Hvad er det der fungerer?
- Almene boliger på Lyø, kommunens grund
- "Masseudstyknig"/ kortlægning à alle øer
- Temalokalplan (Lyø) ditto Avernakø og Bjørnø

Mobilitet og transport

- Bedre muligheder for fragt til øerne. Evt. samarbejde med Tuco Værft i Faaborg
- Flexordning til færgerne, så mere fleksible løsninger kan findes og aftales efter behov
- Billøs færge til "tynde" afgang
- Parkeringsmuligheder i Faaborg til øerne, men også med rettigheder/forbehold for sommerhusejerne.
- Samarbejde på tværs af øerne med henblik på fastholdelse af forhold og serviceniveau ang. færger og andre politisk styrede forhold
- Dialogorgan – hvad koster det pr øbo at besejle øerne? Husk på at det er to øer der bliver besejlet.
- Flex trafik til søs – Tuco værftet i Faaborg kan lave den ønskede tonnage – der er behov for at vi kan komme til og fra øerne, også om aftenen
- El-drift på færgen – se Ellen af Marstal som forbillede, for grøn, klimavenlig energi.
- Parkering til pendlere nær færgen. Øboerne skal have adgang til lukket område på havnen – tænk på håndværkerne.
- Ny færgehemmeside/ bedre booking system. Bedre booking
- Skærm på havnen/ infoskærm i vinduet i venteværelse —> lav vindue i venteværelse, så flere kan få glæde af skærmen
- Brug færgen som erhvervenes reklamesøjle/ reklameplatform —> suppler evt. med film til skærmen ombord og i venteværelserne

- Standardisering af sejlplanens overfartstider via en tilbagerulning af de farplansreduktionerne, der er indført i de sidste par år (navnlig genetablering af de korte overfartstider på max 30 minutter imellem øerne). Befordringstids-forlængelse (som spare-øvelse) tilbydes hverken i busser eller i tog andre steder i Danmark og er utilfredsstillende.
- De 19 besparede overfarerter ønskes også tilbage (besparelse for 3 år siden).
- Kl. 18 afgang på lørdage hele året ønskes også tilbage.
- Legekammeratstakst eller-ordning, der kan skabe mere fleksibilitet for børnefamilier i forhold til at forbinde fastland og småøer.
- Ledsageordning om bord til ø-børnene ift. skolependling. Kan blive nødvendigt i fremtiden i forhold til bosætning/tilflytning relateret oprettelse af hjemmearbejdspladser.
- Skoler og institutioner skal have særlige muligheder for at komme til øerne, eks. ved at man i tidsrum og perioder uden større belastning på tonnagerne tilbyder gratis overfart til unge- og uddannelsesrelaterede grupper/selskaber. Dette kunne være med til at styrke sammenholdet og kendskabet imellem øerne og fastlandet, og samtidig gøre småøerne til en integreret del af f.eks. folkeskolerne i lokalområdet. Da sejladsen alligevel pågår på de ønskede overfarerter vil det ikke medføre en merudgift i driftsbudgettet, men kan derimod komme til at skabe potentiale i forhold til både tilknytning, turisme og lokal handel.
- Kl. 12 og kl. 20 afgang skal indføres på fredage, lørdage, søndage i sommeren + ditto i og op til de skæve helligdage.
- Forlængelse af højsæson fra påsken til 15. september.
- Smart overfart
- Ret/juster sejlads for Faaborg III

Natur, kultur og egenart

- Fødevarerefællesskaber
- Udnytte veje i fuld bredde, hegn skal klippes, det hænger ikke sammen, vi er nødt til at få lokalviden bragt i spil, der er et særligt behov når vi har så mange turister på øerne - nødt til at kigge på de lokale forhold
- Avernakø skal være energigivende, producere mere strøm end den bruger.
- Vigtigt at rammebetingelserne er på plads - energigivende, pr. værdi
- Kirkesti (på Avernakø)
- Indgåelse af en fast aftale med kommunen om pleje og vedligehold af småøernes naturlige faciliteter, både nu og i fremtiden, herunder:
 - Regelmæssig styning af de karakteristiske vejtræer samt pleje og renovering af stengærder og veje, hvorfra adgangen til særlige natur- eller kulturområder forudsættes.
 - Opdatering og eller oprettelse af stier og ruter (tematiserede ture) (oplysning, adgang, vedligehold, samt model for samme ift. finansiering og opsyn).
 - Fugletårn(e) + infoskilt på de af småøerne hvor det giver mening for at kunne formidle vildt- og fugleliv til større og mindre publikummer, såsom turister og endagsbesøgende, men også lejrskoler og skoleklasser.
 - Derudover planlægning af, hvordan man fastholder det åbne kulturlandskab, så det ikke i fremtiden ligger brak/springer i skov, når/hvis erhvervsgrupper, der traditionelt har stået for naturpleje/forvaltning, bliver færre eller forsvinder.

- For at bevare nattemørket bør der desuden ikke opsættes mere vejbelysning. Færdsel og tilgængelig på øerne for turister skal styres. Det er afgørende, at de fastboende – både dyr og mennesker – også i sommerperioden – beholder nogle "lommer af stilhed".
- Skab en tilflyttervenlig og klimaambitiøs, men også fornuftig byplanlægning af småøernes bebyggelser og landskab. Den nuværende praksis fra kommunen mht. nybyggeri/radikal ombygning uden for lokalplanlagte områder skal fastholdes: Øerne skal ikke ligne parcelhuskvarterer, men på den anden side hilser man nyskabende, moderne arkitektur velkommen. Derudover bør der også laves en tematisk lokalplan for solceller på småøerne. En tematisk plan kan udpege hvor og i hvilket omfang der kan opsættes solceller på Avernakø, Bjørnø og Lyø, hvor især de to sidstnævntes landsbymiljøer er særligt sårbare overfor solcelleopsætning. En sådan plan skal afveje hensyn til landskab, kystprofil, kulturhistorie mv. Det må derfor forventes, at det ikke vil være muligt at finde egnet placering på samtlige ejendomme/matrikler – men det åbner f.eks. op for muligheden for solceller inden for den bevarende lokalplan på Lyø.
- Skab et fællesskab mellem øerne, der via fælles arrangementer styrker sammenholdet, men også danner grundlag for en folkeligt forankret/borgernær planlægning/tænketank omkring bevarelsen af øernes natur, kultur og egenart. Herunder med særligt fokus på:
 - Ro og fred, som en vigtig del af øernes identitet og attraktion både for beboerne og de besøgende. I et sådant fællesskab skal man kunne fastsætte en form for retningslinjer for eksempelvis trafikulturen og sikre en afbalanceret turismekultur, der fungerer i respekt for øernes liv og lille skala. – dvs. at undgå en tivolisering. I fremtiden forudses behov for håndhævelse af regler både til lands, til vands og luften.
 - Et sådanne ø-fællesskab kan også stå for en årlig dag, hvor en ø inviterer naboøerne til fælles hygge og aktiviteter (tidligere tiders "åben ø-dag", der var møntet på udefrakommende) eller et kulturfærge-arrangement for både øboere og udefrakommende, eller et ø-venligt/minded arrangement i Faaborg – fællesskabet kunne også arrangere (og sikre rentabilitet) i forhold til aftenture/biografbesøg for flere øboere ad gangen?
 - Et sådant fællesskab kunne også være platform til at undersøge den store fortælling og tidens trends indenfor kultur- og naturformidling og derudfra skabe tiltag på "den store klinge", der kunne afføde initiativer på øerne eller som eksisterende tiltag på øerne, kunne være en del af.
 - Der skal fortsat arbejdes på at skabe bedre rammer for kultur/beboerarrangementer i form af en pavillon/tilbygning/ ved Avernakø Forsamlingshus eller et andet sted på øen. Et kreativt hus kan også tiltrække mennesker med kreative ideer.
 - Det gælder også for Lyø, der desuden savner et "motionscenter".
 - Derudover også oprettelse af faciliteter, såsom shelters og muldtoiletter for at fremme den grønne og naturnære, CO₂-svage turisme (OBS affaldshåndtering) og forstærke naturbrugen lokalt.
 - Kulturhus på Avernakø
 - Skilte

Erhverv og turisme

- Ø-fond med Ringkøbing som forbillede: Ny finansieringsmodel
- Netværk – vigtigt af man har "en ven" på fastlandet, som kan hjælpe at udbrede kendskabet omkring ens produkter. En forbindelse til resten af kommunen → partnerskaber i erhvervslivet, der krydser sognegrænserne/ integrere erhvervslivet og produktionsenhederne på øerne med fastlandet
- Ø-ejerskab med almene boliger (sikre at cash flow bliver på småøerne/ kapitalen skal blive på øen)
- Støtte til fundraising / Lag Småøerne og LAG SØM
- Alternativ finansiering i landdistrikterne
- Konkret ideeudvikling til lokale ønsker om arbejdsfællesskab/omdannelse af gårdmiljø på Avernakø til socialøkonomiske virksomheder
- Naturlejrskole/naturlegeplads på Bjørnø
- Slagtehus/produktionsfacilitet på Lyø.
- En dialog med Faaborg-Midtfyn Kommune om muligheder, perspektiver og ekstern hjælp/sparring til forskellige dele af sådanne projekter, kan være udgangspunktet for yderligere vækst, entreprenørskab og iværksætteri på småøerne i fremtiden. I forhold til indbyggerne og producenterne vil oprettelsen af sådanne formelle branche- og arbejdsfællesskaber kunne udbygge netværk og viden samt produktionsfaciliteter (gårdslagterier, gårdmejerier, bryggerier, saftproduktioner, etc.), men også skabe praktiske fordele, såsom at flere kan anvende hinanden/låne hinandens faciliteter og maskiner, både i forhold til producenter og øvrige aktører.
- Derudover en introduktion af det kulturelle og uddannelse-prægede udvekslingsfællesskab, WWOOF,

til produktionsenhederne på øerne, hvor man imod at stille kost og logi til rådighed kan få gratis arbejdskraft af unge fra hele verden – WWOOF har endvidere vist sig at besidde et enormt stort bosætningspotentiale på andre småøer i Danmark, hvor flere af gæstearbejderne bliver så knyttede til øerne/områderne i den tid de arbejder der, at de siden vælger at bosætte sig der fast.

- Tilgængelighed og understøttelse af vidensdeling for de erhvervsdrivende, gerne via oprettelsen af et formelt fællesskab/forening/kooperation for de 3 småøer eller under en stilling som Ø-ambassadør – denne skal koordinere aktiviteterne på øerne og målrette henvendelser fra tilflyttere, kulturtilbud og erhvervsvirksomheder.
- Ø-ambassadøren skal sikre hurtig og effektiv vejledning/behandling til både interne og eksterne interessenter. Denne skal også stå for den direkte kontakt med Faaborg-Midtfyn Kommune i forhold til lige netop dette område, og sikre fortsatte rammevilkår/vækstbetingelser for de erhvervsdrivende (f.eks. ift. miljøhensyn, spildevandsafledning eller lokalplanen for Lyø-by). Et sådant fællesskab kan også være rum for de nødvendige diskussioner om konkurrenceforholdet og ydelsesudbuddet mellem de private erhvervsdrivende og de mere visionære, entreprenante foreningsforetagender.
- Læmole på Bjørnø

Øvrige temaer

- Kommunikationsopgave – tre vejs (internt mellem øerne, internt kommunalt, og internt på færgeområdet/Faaborg III)
- Ø-konsulent

FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Europa Investerer i Landdistrikterne